

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—, — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali ogle-
si vsaka beseda Din 1.20.

Kaj bo z Avstrijo?

V Avstriji raste politična napetost od dneva do dneva. Nasprotstva med strankami se množijo, prepad med njimi se pogloblja. Nevarnost, velika nevarnost je, da se ta prepad sploh ne bo dal več premostiti. Dve fronti sta zbrani ter si stojita nasproti: na eni strani socialna demokracija, na drugi pa vse meščanske stranke, katerim se je pridružila heimwehr. Oba dva tabora razpodeljena z borbenimi in oboroženimi silami: socialistični ali marksistični (tako imenovan po Karlu Marksu, učitelju takozvanega znanstvenega socializma) z republikanskim Schutzbundom (republikansko obrambno zvezo), protimarksistični tabor pa s heimwehrom.

Da je prišlo do tako poostrenega položaja, zadeva krivda po veliki večini socialne demokrate. Socialisti so povsod teroristi (strahovalci), ki hočejo vsako drugo stranko oplahiti ne samo z grožnjami, marveč tudi z nasiljem. Kdor ni socialističnega mišljenja, njegova preganjanja s sovraštvom ter mu skušajo škodovati kjerkoli morejo in kakorkoli morejo. Laž, obrekovanje, naltolcevanje, vsakovrstna nasilja, to so navadna, pri socialnih demokratih ubičajena sredstva. Poleg tega uganjanje ostudno demagogijo, da bi nepodučene ljudi prevarili ter jih nahujskali zoper stranke, ki hočejo red, mir in resničen gospodarski napredek ljudstva. Da ljudem namečejo pesek v oči ter jih odvrnejo od opazovanja in stvarnega presojanja socialno-demokratske nesposobnosti na političnem in gospodarskem polju, uganjajo brezvestno in nesramno hujskarijo zoper vero in cerkev, zlasti zoper katoliško duhovščino.

Takšne so metode (način postopanja) socialne domkracije povsod, prav posebno pa v sedanji Avstriji. Ko se je po koncu svetovne vojne mala Avstrija ustanovila ter organizirala v lastno državo, so socialisti pri tej organizaciji imeli važno, skoro edino odločilno besedo. Dosegli so, da se je mesto Dunaj izločilo iz Nižje Avstrije ter se je ustanovilo kot lastna dežela. Pri tem jih je vodil namen, da dobijo Dunaj, ko ga ločijo od nižje-avstrijskih kmetov, popolnoma v svoje roke ter ga pretvorijo v bogati vir, iz katerega bodo tekli dohodki in prispevki za socialisti-

čno strankarsko kaso. To se jim je tudi v polni meri posrečilo. Svojo politično in narodno-gospodarsko sposobnost so socialisti dokazali v prvih letih Avstrije, ko so z odločilnim vplivom sodelovali v vladi. Njihova finančna in gospodarska modrost se je kazala in izživljala v geslu: Veliko izdati, nobel živeti, pa ne brigaj se za to, kdo bo plačal. Tato je Avstrija prišla na rob prepada ter je bila že podoba, da so njeni dnevi šteti.

Prišel pa je voditelj krščanskih socialcev, duhovnik dr. Seipel ter je vzel krmilo vlade in države v svoje roke. Avstrijo, ki je že lezla v prepad, je krepko potegnil nazaj ter je s pomočjo zunanjega posojila, ki ga je dobil po posredovanju Društva narodov v Ženevi, uredil njene finance. Prejšnja bolnica se je popravila, njeno zdravje se je jačalo od dneva do dneva, in po preteku enega ali dveh let je bila Avstrija ozdravljena in čvrsta država. To vse se je zgodilo brez socialistov in proti njihovi volji, da, v najtežji borbi z njimi. Socialistom ni po volji država, v kateri vlada red in zadovoljnost, po njihovem okusu je država z neurejenimi razmerami, ki dajejo možnost hujskanja in ribarenja v kalnem. Zato so Seiplu nasprotovali na vso moč. Ko se je Seipel po kratkem presledku vrnil na vlado, se je to nasprotovanje stopnjevalo do besnega sovraštva, ki se je razvilo v splošno agitacijo za izstop iz katoliške Cerkve. To je dr. Seipla nagnilo, da je o Veliki noči letošnjega leta s svojo vlado odstopil.

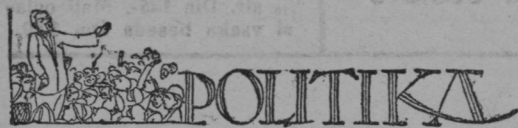
Sledila mu je najprej Streruwitzeva vlada, ki pa ni bila kos težkim prilikam v Avstriji. Po njegovem odstopu je vzel vlado v roke dr. Schober, policijski načelnik na Dunaju. Njegovo vlado podpirajo ne samo krščanski socialisti in vse meščanske stranke, temveč tudi heimwehr. Ozdravljenje Avstrije je nemogoče brez preosnove avstrijske ustave, ki bo rešila parlament in upravo iz spon socialnodemokratskega terorja (strahovanja). Schoberjeva vlada je že predložila parlamentu na Dunaju načrt ustavne preosnove, ki vsebuje važne spremembe. S to preosnovo se pojačuje in povečuje oblast zveznega predsednika kot glave cele države. Predsednik naj bi dobil oblast, ki je doslej ni imel, da namreč imenuje in od-

slavlja ministre, da skliče in razpusti parlament, da zapoveduje avstrijski oboroženi sili, ki ji je doslej ukazoval parlament. Tudi zvezni svet naj bi se preosnovil v zbornico dežel in stanovskega zastopstva. Preosnoval naj bi se tudi položaj mesta Dunaja od posebne, samostojne dežele v državno glavno mesto, kojega organi bi bili občinski svet, mestni župan, mestni senat in posebni državni uradi za prenešen delokrog.

Kaj bodo socialni demokratje rekli k tem predloženim ustavnim spremembam, zlasti onim, ki se tičejo Dunaja in ki pretijo to mesto osvoboditi iz rok brezobzirnega socialističnega gospodarstva? Za ustavno preosnovo je potrebna dvetretjinska večina v parlamentu. Ali bodo socialni demokratje dali to večino ali pa vsaj omogočili s tem, da se gotovo število njihovih poslancev pri glasovanju v parlamentu odstrani? Kaj pa bo, če socialni demokratje tega ne bodo storili, marveč bodo parlamentarno rešitev ustavnega vprašanja preprečili? Poslanec Kunschak, vodja dunajskih krščanskih socialcev, mož, ki neustrašeno zagovarja parlamentarno postopanje, je nedavno na nekem političnem shodu na Dunaju o tem sledeče izjavil: »Če bodo socialni demokratje res tako zagrizeni in zaslepljeni, da ne bodo dopustili parlamentarne rešitve ustavnega vprašanja, bodo morali nositi odgovornost za vse, kar bo sledilo. Morda bo potem prišlo do večkrat napovedane uporabe sile. Kdorkoli bo takrat zmagal, kar bo ostalo, bo velika mrtvašnica in zmagovalec se ne bo mogel radovati svoje zmage, marveč bo moral skrbeti za to, da bo pokop Avstrije in njenega gospodarstva kolikor toliko prenesljiv. Če ima kdo možnost in tudi dolžnost odstraniti nevarnost, da nastopijo posledice, ki se jih je treba bati, nevarnost nasilnega spopada, imajo to možnost in dolžnost socialni demokratje. Odločitev je v njihovih rokah.«

Socialnodemokratski voditelji so bili ter so gluhi za take patriotične opomine. Nič jim ni mar država, njena ureditev ter okrepitev, marveč samo korist stranke in prospeh strankinih voditeljev. Ako ne gre vse po njihovi volji, pa naj gre vse narazen in v drobce! Naj pride polom in državljanska vojna. Vodilno glasilo avstrijske socialne demokracije je nedavno napisalo to napoved, odnosno grožnjo: »Zadnja banka se bo zrušila pod navalom vla-

galcev, zadnji funt in zadnji dolar bo sta bežala iz države, šiling bo padel, povrnile se bodo strahote inflacije, produkcija in promet bota ohromela. Po vsej državi se bodo državljani dvignili zoper državljane in kri bo tekla v potokih.« Bližnja bodočnost bo pokazala, kdo bo v Avstriji zmagal: razum in vest, ki hočeta državo urediti in pomiriti, ali pa strast in strankarska zaigranost.

V NAŠI DRŽAVI.

Dne 17. oktobra so prisegli ministrskemu predsedniku generalu Živkoviču novoimenovani bani.

Odobritev pirotskih dogovorov. Bolgarska vlada je 17. oktobra ratificirala statute za obmejni promet, ki so bili izdelani na drugi pirotski konferenci, in obvestila o tem beograjsko vlado s prošnjo, da tudi ona ratificira statut. Jugoslovanski poslanik Nešič biva že več dni v Beogradu ter se pričakuje, da se bo še tekom tega tedna vrnil v Sofijo z ratifikacijskimi listinami. Po tej ratifikaciji se morajo začeti pogajanja za likvidacijo dvolastninskega vprašanja in ustvaritev nevtralnega pasu, ki morajo biti v smislu pirotskih sklepov končana v treh mesecih.

Preureditev policije. »Službene Novine« so prinesle uredbo o osnovanju in delokrogu krajevne policije kot državne mestne policijske ustanove. Krajevna (lokalna) policija se osnuje v vseh večjih krajih, izvzemši sedeže banovin. Podrejena bo banu. Za izvrševanje policijskih poslov je dotična občina dolžna, dati na razpolago potrebne prostore, vzdrževati potrebno število policijskih pisarniških uradnikov, a za zunanjo službo potrebno število uradnikov, uniformiranih policijskih stražnikov in policijskih agentov. Izjemoma lahko država gospodarsko šibkejšim občinam daje podporo za vzdrževanje policije. Občine, ki pridejo v poštev, morajo stati v proračun potrebno vsoto za vzdrževanje policije. Uredba nadalje predpisuje delokrog in poslovanje policije. Delokrog se razteza na ozemlje dotične občine, odnosno na bližnji okoliš, ki tvori celoto z mestom. Sedaj obstoječe policijske ustanove se morajo najdalje v roku treh mesecev spraviti v sklad s predpisi te uredbe in dosedanje državne policije, kjer obstojajo, a po tej uredbi niso več predvidene, spremeniti v lokalne. Istočasno morajo občine prevzeti policijsko osebje, v kolikor ne ostane v državni službi. Glede prejemkom in pokojnine veljajo za lokalno policijsko osebje predpisi za državno policijo. V Sloveniji ostane potemtakem državna policija samo v Ljubljani, V Mariboru, Celju, Ptuju, Kranju, Kamniku itd., kjer je bila policija doslej državna, se mora v roku treh mesecev spremeniti v občinsko.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Vladimir Gortan ustreljen. V Pulju se je vršila te dni obravnavo proti pe-

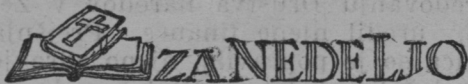
tim delavcem iz Istre, ki so bili obtoženi po fašističnem izjemnem zakonu, ki predvideva za zločin smrtno kazen. Omenjeni Istrijani so bili obdolženi, da so na dan volitev v fašistični parlament streljati na skupine fašističnih volilcev. Strelji so padli iz bližnjih gozdov in sta bila ranjena dva volilca. Eden od teh je pozneje podlegel ranam. Tega streljanja je bilo osumljenih pet delavcev. Obtožnica je zahtevala za vseh pet smrtno kazen. Obravnavo so fašisti politično pobarvali in hujskali po časopisju proti slovenskemu življu v Istri. Senat fašističnega izrednega sodišča se je za to obravnavo preselil iz Rima v Pulj, kamor so bili prepeljani obdolženci. V očigled temu procesu je bilo celemu svetu jasno, da bodo obdolženi obsojeni z vso strogostjo. Od vseh strani so bili poslani ugovori, zahteve in prošnje, naj postopa izredno fašistično sodišče milostno. Kljub ugovorom vseh najbolj merodajnih mest so bili štirje obdolženci obsojeni na 30 let ječe, glavni obtoženec Vladimir Gortan je bil obsojen na smrt. Prošnja za pomilostitev Gortana je bila v Rimu zavrnjena in 17. oktobra je bil na smrt obsojeni v Pulju ob 6. uri zjutraj ustreljen od miličnikov. Vest o streljanju Gortanovem je pretresla ne samo Jugoslavijo, marveč ves izobražen svet. Gortan je bil ustreljen ne zato, ker bi bil padel od njegovega strela istrski kmet Tuhtan, ki je šel z drugimi na voliše. Gortan je vedno zatrjeval, da je streljal v zrak, in ni se mu moglo

dokazati, da bi bil njegov strel sploh koga pogodil. Izredno fašistično sodišče je Gortana obsodilo na smrt radi njegovega odločnega slovanskega mišljenja. Da bi bili vsi drugi, ki so v Istri in na Primorskem tudi slovanskega mišljenja, preplašeni in bi robsko služili fašistovskemu režimu, je smrtna obsodba nad Gortanom bila v predpisanim roku izvršena. Gortan bo veljal ne samo svojim rojakom, marveč tudi vsem Jugoslovanom kot narodni mučenik, kojega spomin bo ostal pri narodu v časih.

Bolgarija beleži zadnje dni ugledni smrtni žrtvi sporov med makedonstvujučimi. Dne 17. oktobra sta bila ustreljena v Sofiji na najbolj prometnem kraju tajnik makedonskega komiteja Vasilij Vasiljev in vojvoda Arsen Avranov.

Nov mož v Afganistanu na krmilu. Dolgo časa so se bili v Afganistanu boji za vladarsko premoč za tem, ko je moral pravi kralj Amanulah pobegniti v inozemstvo. Po pobegu Amanulaha se je veselil vladarskih časti nekaj mesecev Habibulah, mož zelo temne preteklosti. Tega je strmoglavil z oboroženo silo poveljnik afganske armade Nadir kan, kateremu se je Habibulah predal v kabulski trdnjavi. Splošno pričakovanje je, da bo spravil zmagovalec Nadir kan pregnanega Amanulaha zopet na prestol.

Na Kitajskem preživljajo novo državljansko vojno.

Anton Claret.

Spominski dan 24. oktober.

Narodil se je Anton Claret 23. decembra 1807 na Španskem blizu svetovnoznanega kraja Manresa, kjer je sv. Ignacij dobil nadnaravna rezsvetljenja in kjer je spisal svojo knjigo o duhovnih vajah. Bil je peti otrok rokodelskih staršev, ki pri vsej skrbi za vsakdanji kruh niso pozabili na nebesko domovino, za katero je po neskončni božji dobrotljivosti ustvarjen človek. Pobožni starši so znali svojim otrokom vcepiti misel na večnost, da je Anton pozneje priznal, kako je že kot petleten deček cele noči mislil na večnost in da je bridko jokal ob misli, da bo toliko ljudi vekomaj pogubljenih. Zato pa deček tudi ni miroval, dokler ni premagal velike težave in začel študirati za duhovnika, da bi tako mogel delati za neumrljive duše.

Ni bil star še popolnoma 30 let, ko je leta 1835 opravil prvo sv. mašo. Najprej so ga nastavili za duhovnega pomočnika v njegovim domačem kraju. Pa njegovemu gorečemu srcu je bil ta delokrog premajhen. Šel je v Rim, da bi postal misijonar, ki bi nesel nauk Kristusov med poganske narode. Vstopil je v jezuitski red, ki veliko dela v misijonih. A na koncu noviciata je tako težko zbolel, da so ga iz reda odpustili. Je pač imel Bog z njim drugačne namene.

Ko se je vrnil v svojo domovino, je bil nekaj časa župnik in kot tak je začel obhajati leta 1840 ljudske misijone, h katerim so vreli verniki od vseh strani. Da bi se mogel popolnoma in brez vseh drugih skrbi ter dolžnosti posvetiti samo temu delu, se je odpovedal svoji župniji. Val novega verskega in cerkvenega življenja je šel skozi celo Španjo, kakor samo v časih največjih svetnikov. Ljudstvo ga je častilo kot svetnika. Zelo veliki grešniki so se spreobračali na njegovo besedo. Večkrat je moral do osemkrat v dnevu na prižnico. Na njegovi osebi je bil oni sijaj, ki kaže, da je tak človek v zvezi z onim, višjim svetom. Če je na prižnici z vso pobožnostjo napravil križ, nato pa začel govoriti o Bogu, o duši in večnosti, o nebesih in peklu, so poslušalci mislili, da slišijo trombe sodnega dneva. Velika tišina je vladala, ki jo je prekinilo ihtenje skrušenih src, ki so obžalovala svoje pregrehe in se zopet hotela povrniti k svojemu Bogu. Po pridigi se je vse trlo okoli njegove spovednice, vsak se je hotel pri njem izpovedati. Tako goreči misijonar včasih cele dneve ni prišel iz spovednice. Svojo gorečnost je — seveda nehote — označil z besedami: »Ljubezen do bližnjega mi ne da miru ne po dnevi ne po noči. Sili me, da hitim iz kraja v kraj in svarim: Grešnik, moj prijatelj, ti greš proti peklu. Nehaj, niti korak več ne naprej! Kolikokrat molim s sv. Katarino Sijensko: Gospod, naj postanem peklenska vrata, da bi lahko vse, ki hočejo skozi ta vrata, prosil in ro-

til: Kam, kam, ti nesrečnež? Vrni se, opravi dobro spoved in reši svojo dušo!»

Da bi mu Bog dal milost spreobrniti kolikor mogoče veliko duš, je živel zelo strogo. Hodil je vedno peš. Pri mizi je jedel tako malo, da so se mnogi čudili, kako more živeti in toliko delati. Mesa in vina nikdar ni užival. Svoje malenkosti je nosil seboj v malem robcu. Ko je ves dan delal in se mučil, si še zvečer ni privoščil pokoja. Pozno v noč je molil, se učil, pisal svoje govore. Po kratkem počitku je vstal, dalje časa premišljeval in opravil sv. mašo. In tako razsvetljen in pokrepčan se je podal v življenjske nižine, da je iz njih vodil duše kvišku.

V sredi njegovega gorečega delovanja mu je prišlo sporočilo, da ga je papež izbral za nadškofa na Kubi, otoku pri Srednji Ameriki. Storil je vse, da bi svoje povišanje preprečil, a moral se je udati. Silno se je razžalostil, ko je stopil v svojo škofijo. Razmere tam so bile naravnost obupne. V celi prostrani škofiji je delovalo le 125 duhovnikov, iz bogoslovja že dolgo več ni bilo nobenega dušnega pastirja. V mnogih krajih ni bilo cerkve, če je bila cerkev, pa ni bilo duhovnika. Zato se ni čuditi, da je bilo življenje čisto propadlo in razuzdano. A Anton Claret je z vso odločnostjo začel v tej deželi propada in dušnega razdejanja svoje delo. Kmalu so se tudi pokazali sadovi. Ti so pa pekli razne nasprotnike vere, ker jim ni šla več tako v klasje kakor prej. Začeli so proti gorečemu škofu brezobzirno gonjo. Lagali so črez njega in ga obrekovali in so skušali ljudi odvrniti od njega. Claret si je želel mučeništvo, da bi tako s svojo krvjo zapečatil, kar je z besedo učil. In res je najet zlobnež izvršil na njega napad in ga težko ranil. Prijeli so zločinca na prostoru njegovega podlega dejanja in ga izročili sodišču, a škof je prosil za njega. Njemu samemu pa je ostala sitna in nevarna rana, ki se ni dala zaceliti. Zdravniki so se odločili izvršiti na njem operacijo. Claret pa se je z vsem zaupanjem priporočal Materi božji in je v noči pred dnevom, ko bi se morala izvršiti operacija, nenadoma ozdravel. 6 let je Anton Claret deloval kot pravi oče na Kubi. Skrbel je za duše svojih podanikov, a skušal je po svojih močeh pospeševati tudi njihovo časno blagostanje in srečo.

Leta 1857 pa ga je božja previdnost poklicala zopet nazaj v domovino. Bil je imenovan za spovednika španske kraljice Elizabete II. Ni sicer rad šel v te razmere in se je k temu odločil še le na prigovarjanje tedanjega papeža Pija IX. Ko je pa svojo službo nastopil, jo je izvrševal z vso vestnostjo in odločnostjo in se mu je kmalu posrečilo da je odpravil velike in hude nedostatke, ki so bili na španskem dvoru, in da se je versko življenje zelo dvignilo. Zraven te svoje službe pa je obiskoval bolnišnice, jetnišnice in druge zavode, imel je pridige za redovnice, duhovnike in za vse stanove. Ustanovil je z velikimi žrtvami v Madridu založništvo za dobre spise. Sam je spisal zelo veliko knjig in letakov o ver-

skem življenju in je s tem zelo veliko storil za prosep dobre stvari. Udeležil se je tudi cerkvenega zbora v Vatikanu leta 1869/70 in je tam z vnemo branil verski nauk o papeški nezmotljivosti.

Tudi tukaj ni bil brez nasprotovanja. Kakor na Kubi so mu sovražniki vere skušali z obrekovanjem uničiti dobro ime in tudi tukaj so mu stregli po živ-

Optik PETELN

Maribor, Gosposka ul. 5
1815

ljenju. Bog ga je sicer očitno varoval, a proti koncu življenja je moral zvesti služabnik božji prestatu hudo preskušnjo, da je moral bežati iz svoje domovine. Zatekel se je na Francosko in je tam umrl 24. oktobra 1870. Na njegov nagrobni spomenik so po vsej pravici napisali besede, s katerimi se je poslovil od sveta veliki papež Gregor XII.: »Ljubil sem pravico, sovražil sem krivico, zato umiram v pregnanstvu.«

Anton Claret je vse svoje življenje žrtvoval za pospeševanje dobre, božje stvari. Vsak, kdor res ljubi Boga, kdor je prepričan o resničnosti vere in o blagoslovu, ki ga vera rodi, tudi deluje za razširjenje in prosep dobrega. Načinov, kako za dobro stvar delamo, je veliko. Enega je pokazal Anton Claret, ko je tako vneto delal za razširjenje dobrega tiska. Tega sredstva za razširjenje dobrega naj bi se posluževali tudi mi. Koliko dobroto skažeš posameznikom, skažeš celim družinam, ako jim spraviš dobro, krščansko berilo. Zadnji papeži imenujejo delo za krščanski tisk eno največjih apostolskih del.

NOVICE

Zadnja žrtev mariborske avtomobilske nesreče umrla. V ponedeljek dne 21. oktobra ob 6. uri zjutraj je umrl v mariborski bolnici trgovec Franc Vrhunc, ki je šofiral pred devetimi dnevi po glavnem mostu avtomobil in zadel ob mostni steber in so smrtno ponesrečile takoj tri osebe. Vrhunc je te dni mnogo trpel in je bila smrt le rešitev.

Mrtvega novorojenčka so našli v soboto dne 19. oktobra zjutraj v mrtvašnici na pokopališču v Radvanju pri Mariboru.

Vlom v sredini mesta. Mariborskega

Zdravniki v Lurdu. Leta 1925 je bilo osnovano posebno združenje zdravnikov, ki se zanimajo za izredna ozdravljenja v Lurdu. Društvo šteje danes 867 članov, ki pripadajo 10 raznim narodnostim. Pri velikem letošnjem narodnem romanju Francozov v Lurd je je bilo prisotnih 50 zdravnikov, ki so člani tega združenja.

Moderne dušeskrbje. Katoliško misijonsko društvo v Londonu ima svojo kapelo na motorju, s katerim privažajo kapelo v različne dele velikanskega mesta, kjer so katoličani, pa še ni cerkev. Ko se pripelje kapela z duhovnikom, se vernikom tudi nudi priložnost za sv. spoved. Na kakem kraju, ki je bolj od prometa, večkrat v avtogaraži, se lahko to opravilo opravi. Duhovnik sede na stopnice avtomobila, verniki pokleknejo na tla in opravijo sv. spoved. Kaka skrb za duše pač mora živeti v srcih teh ljudi.

Sodba protestanta o katoliški Cerkvi. Kakor znano, v vojski tudi niso prizanašali cerkvam. Posebno hudo so trpele francoske cerkve od nemških topov med njimi zlasti stolnica v Verdunu. Po sklenjenem miru so takoj začeli te cerkve popravljati. Preteklo leto je dobil škof velik dar 100.000 frankov. Pri tem je pisal darovatelj: »Čeravno sem protestant, vidim, da je katoliška Cerkva mati krščanstva. Brez nje bi mi postali divjaki sredi današnjega poganstva.«

Spoštovanje in priznanje katoliškega dela v Franciji. Nek francoski list, ki se je najbolj zavzemal za protikatoliški režim v Franciji, je pred kratkim prinesel dopis zdravnika dr. Lebona, v katerem se ta zdravnik poteguje za to, da pridejo v francoske bolnišnice zopet usmiljene sestre, ki jih je francosko brezverstvo iz bolnic izrinilo. In sicer zato, kakor pravi dr. Lebon, da bi bilo po bolnicah več poštenega življenja in več vestnega ravnanja z denarjem in več požrtvovalne postrežbe bolnikom. Na vsak način častno priznanje! — Francoski vladi je bilo predloženih od raznih ministrstev za odlikovanje 113 redovnikov, ki so se odlikovali s svojim delom v bolnišnicah, pri dobrodelnih napravah in pri mladinskih organizacijah.

manufakturnega trgovca Franca Cverlina v Gosposki ulici so že večkrat obiskali uzmoviči. Začetkom minulega tedna sta mu odnesla v noči dva vlomilca za 11 tisoč Din blaga in denarja. Ko sta opravila nemoteno svoj posel, sta odšla proti mestnemu parku, kjer sta se hotela preobleči v ukradene nove obleke. Baš pri preoblečenju ju je zalotil policist in povabil z ukradenim blagom vred na stražnico. Eden od lopovov je ušel med potjo, drugi je pod ključem. Vlomilca sta 25 letni ključavničarski pomočnik Mirosljub Damjanovič iz Vojvodine in 25 letni čevljarški pomočnik Josip Gjorgjevič iz Zagreba. Prišla sta v Maribor iz tatinskih namenov.

Požar. V Černečah pri Dravogradu je izbruhnil dne 17. oktobra t. l. ob 1. uri

popolnoči požar v gospodarskem posloplju kmetice Lize Cehner. Predno je prišla pomoč, je bil skedenj v objemu plamenov. Požrtvovalnemu delu sosedov in gasilnega društva v Dravogradu se je posrečilo, da je bil ogenj proti jutru pogašen. Kljub temu, da so rešili živino, trpi posestnica občutno škodo.

Težka nesreča. V Veščici v Prekmurju je padlo pri podiranju izpodkopano drevo posestniku Andreju Novaku s tako silo na nogo, da mu jo je popolnoma zmečkalo.

Zeppelin v naši državi. Dne 16. oktobra je priplul Zeppelin preko Dunaja nad Novi Sad in Beograd. Nad našo prestolico je letel zrakoplov zelo nizko in je ustavil nad novim kraljevim dvorom vse motorje razun enega in s tem izkazal čast našemu vladarju. Nad letališčem v Zemunu je spustil na tla pošto. Iznad Beograda je obiskal preko Niša Sofijo in Bukarešto.

Glas vesti je iz kaznilnice pobeglega morilca tako mučil, da se je zopet javil oblasti. Velimir Dinkovič je bil pred osmimi leti obsojen na 18 let ječe, ker je umoril svojo ženo. Posrečilo se mu je, da je ušel iz kaznilnice v Nišu v Srbiji. Vstopil je kot rudar pri rudniku v Zaječaru. Svojo preteklost je popolnoma skrnil, ker je ukradel tovarišu dokumente in se je izkazal s temi pri predstojnikih. Pozneje je ostavil rudnik in dobil službo pri kavarni v Valjevu. Tukaj se je poročil v drugič, živel srečno in imel dva otroka. V objemu mirno srečnega družinskega življenja ga je začel griziti črv vesti s tako silo, da je zapustil ženo ter otroka in se javil sam oblasti, da odsedi prisojeno mu kazen.

Katoliški duhovnik ustreljen iz zasede. Te dni je bil ustreljen iz zasede med Srbskima seloma Kraljik in Zjum katoliški duhovnik Stefani. V spremstvu občinskega sluga je hotel obiskati vas Zjum. Nekoliko pred vasjo je bilo oddanih na nič slabega slutečega nekaj strelav, ki so zadeli smrtno. Slugi se je posrečilo, da je pobegnul in naznanil krvavi čin orožništvu.

Bogat plen ameriške straže. Newyorška policija je izpraznila 17. oktobra eno največjih tihotapskih gnezd. Po dolgotrajnem in mučnem preiskovanju se je posrečilo straži odkriti največje skladišče vtihotapljenih in na skrivaj izdelanih alkoholnih pijač v Zedinjenih državah. Preiskava se je pričela že pred tremi meseci ter dovedla do končnega uspeha z odkritjem skladišč »Delniške družbe za vtihotapljenje alkohola«, ki je imela svoj sedež v Newjerseyu tik ob morski obali. Pri odkritju skladišča in aretaciji tihotapske bande je sodelovalo nad 1000 mož policije in prohibicijske straže, ki so obkolili poslopja in pričeli preiskovati prostore. Preiskava je trajala ves dan in so bile zaplenjene ogromne množine alkoholnih pijač, poleg tega pa še celo skladišče orožja in streliva, ki so ga uporabljali tihotapci v borbah s prohibicijsko stražo. Na strehi glavnega skladišča je bila montirana tudi posebna kratkovalovna radijska oddajna in sprejemna postaja, ki je omogočala

zvezo s tihotapskimi ladjami. Po izpovedbah aretiranih tihotapcev je dobavljala družba, ki je bila lastnica tega skladišča 60 odstotkov vsega v Newyork vtihotapljenega alkohola.

Kazen za kvartopirske goljufije na ladji. Po celem svetu je znan velik ameriški osebni parnik »Leviathan«. Na ladji so poleg drugih dvoran tudi take, v katerih potniki kvartajo. Pred par dnevi je prevozil »Leviathan« Ocean in se ustavil v njuyorški luki. Ob priliki izkranja potnikov so zvedeli v Newyorku, da se je med vožnjo na parniku kartalo in je šlo večkrat za prav visoke svote. Čudno se je zdelo igralcem, da sta imela dva, ki sta igrala v eni partiji, čudno srečo. Priigrala sta velike vsote. Nekega dne jima je pa le dokazal eden od poštenih igralcev, da sta čisto navadna goljufa in da jima je goljufija pri kartanju življenjski poklic. Vsi v igralni dvorani navzoči so se zagnali v ta dva nepridiprava, ju topli ter suvali, da so jima polomili rebra in so ju mornarji komaj iztrgali ter ju prenesli v ladijsko bolnico. Po izkranju v Newyorku se je položaj obeh goljufov tako poslabšal, da se borita na kopnem v bolnici s smrtjo.

Novo obrambno sredstvo proti muham. Francoski preiskovalci žuželk so dognali, da kaže oko muhe posebno privlačnost za belo barvo, modra barva pa vzbuja v muhi naravnost strah. Raziskovalci so nalovili muhe in jih zaprli v prostor, ki je bil prepleskan z modro barvo. Muhe so begale po prostoru in nobena ni sedla. Nato so spustili bel trak v preiskovalnico. Muhe so se kar zagnale v belo barvo. Ta poskus je dokaz, da je najboljšo obrambno sredstvo proti nadlogi muh — modra barva. Na Angleškem so začeli po tem receptu barvati kuhinje modro in predvsem kuhinje po bolnicah. V Argentini v Ameriki je po zakonu zaukazano, da morajo biti stene mlekarne modro pleskane.

Ko se začno krvne cevi poapnjevati, deluje uporaba naravne »FRANZ JOSEFOVE« grenčice na redno izpraznenje črevesa in zmanjša visok naval krvi. Mojstri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste »FRANZ JOSEFOVO« vodo, ker odpravi zastajanje v želodčnem črevesnem kanalu in lepo prebavljanje ter omili dražljivost živcev. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Kako vladajo boljševiki na Ruskem.

VI.

Zatiranje vere.

Ruski kmetje zdaj navadno pridelujejo toliko zrna, kolikor ga potrebujejo za svojo družino. In če tudi pridelajo več, ne dajejo radi boljševikom. Zato v ruskih mestih nedostaje hrane in prebivalci dobivajo na karte kruh, meso, sladkor itd. Leta 1912 je Rusija pridelala 46 odstotkov rži vse svetovne žetve, 26 odstotkov ječmena, 19 odstotkov pšenice, 81 odstotkov prediva ter je imela 11 odstotkov vse svetovne goveje živine in 25 odstotkov vseh konj na svetu. Če te številke primerjamo s sedanjo sovjetsko revščino, potem še le spoznamo, kam so boljševiki pripeljali bogato Rusijo. Po 12 letih vlade vse na karte — to so obljubljena boljševiška nebesa. Na teh se lahko zledujejo naši in drugi komunisti. Zakaj je prišlo tako daleč? Zato, ker boljševiki vtepajo ljudstvu le komunizem v glavo, vero pa s satansko zlobo trgajo iz src.

Komunisti so najhujši nasprotniki vere. Ti-le predobro vedo, da morejo vladati le tam, kjer je ljudstvo moralno pokvarjeno in udano grdim strastem. Vera pa je edina sila, ki čuva moralo in se bori zoper človeške strasti. Radi tega jo tako strašno sovražijo in se neprestano bojujejo zoper njo. Pravijo: ali vera, ali mi. Vera in komunizem ne moreta trajno obstati eden poleg drugega.

Zato so vero postavili izven zakona. Prepovedali so verski pouk v šoli in izven šole. Sovjetska Rusija je edina država na zemlji, kjer se tisk sv. evangelija najstrožje preganja in kjer se čitanje te knjige smatra kot zločin. Prva leta boljševiške vlade je bil cel svet priča, koliko škofov in duhovnikov so po nedolžnem umorili ali so jih

izgnali v prognanstvo v Sibirijo ali na Solovecki otok, kjer žive v največjem ponižanju in revščini. Dosti cerkva so zaprli ali jih spremenili v skladišča, klube, vojašnice, hleve itd. Siloma so cerkvam vzeli vse dragocenosti in sverte posode ter so še izjavili, da so to sekvestrirali v korist naroda.

Toda tudi boljševiki so spoznali, da kolikor bolj se preganja vera, tem večji odpor se poraja v ljudstvu. Zato so malo popustili v zapiranju cerkva ter so nehali streljati duhovnike. Organizirali so pa in tembolj pospeševali razcep v pravoslavni cerkvi. Sovjetska vlada deluje v trojnem oziru zoper vero in cerkev: 1. Organizira propagando proti veri sploh in jemlje v varstvo vse tiste, ki delujejo proti veri in cerkvi, na primer Komsomolce. Komsomolec je okrajšana beseda iz »Komunistična sovjetska molodež«. Molodež je enako mladina. To komunistično mladino vlada prav posebno izrablja v boju zoper vero. 2. Država pritiska finančno na cerkve in zahteva od njih velik davek. 3. Podpira vsak pokret, ki bi mogel oslabiti cerkev.

G. Dujé piše, da je videl v Rostovu na Donu demonstracije Komsomolcev ob velikih praznikih. Sovjetska vlada jim je dala za take slučaje na razpolago denar, automobile in vojake za varstvo. Dne 25. marca, na dan Oznanjenja Marije Device, leta 1924 se je vršil tak spreved s tovornimi avtomobili po glavnih ulicah mesta. Na avtomobilih so bile pritrjene tablice z napisi: »Vera je strup za narod!«

»Doli z bogovi! Naženite jih k hudiču!«

»Komunizem bo razgnal versko meglo.«

»Kardinali, rabini, pastorji, župniki,

popi — to so naši najstrastnejši so-
vražniki« itd. itd.

Nekateri napisi so se tako izražali o
Materi božji, da jih ni mogoče tukaj
navesti.

Posamezne skupine so na avtomobi-
lih izvajale žive slike najnesramnejše
vrste. Na enem avtomobilu je sedel na
prestolu komunist preoblečen v nad-
škofa, ki je z eno roko blagoslavljal
narod, z drugo je objemal mlado kom-
unistinjo, ki je predstavljala Mater
božjo. Drug mlad komunist je bil pre-
oblečen v duhovnika, ki je držal v eni
roki križ, v drugi pa steklenico z žga-
njem, iz katere je večkrat pošteno po-
tegnil. Peli so najgrše nemoralne pes-
mi. Ti avtomobili so obdani od voja-
kov rdeče armade šli po glavnih uli-
cah mesta. Okoli poldvanajstih, ko se
je imela končati služba božja, so se
približali saborni cerkvi. Tam so za-
žgali gromado, na kateri so skurili
svete podobe. Poleg podobe so v na-
ravni velikosti visele podobe Kristusa
in nekaterih poganskih bogov. Mladi
komunisti obeh spolov so pri ognju iz-
vajali nemoralne igre in so iz vsega
grla pol ure peli najostudnejše pesmi.
Narod je prestrašen gledal ta spreved
in to predstavo, katero je smatral za
najvišjo stopinjo v zaničevanju vere
in verskih svetinj. V drugih mestih se
ob velikih praznikih dogajajo enaki
ali še grši prizori.

Poleg tega morajo cerkve plačevati
velike davke. Saborna cerkev Mariji-
nega rojstva v Rostovu na Donu je mo-
rala plačati leta 1925 celih 70.000 rub-
ljev davka, manjša cerkev Vseh svet-
nikov pa 20.000 rubljev. Davki se na-
vadno v Rusiji plačujejo trimesečno, a
za cerkve se mora plačati vse takoj. In
če ne plačajo o pravem času, so vsi
župljani odgovorni za dolg s svojim
celokupnim premoženjem. Dokler se
davek ne plača, je cerkev zaprta in
vrata zapečateni. G. Dujé sicer piše,
da se še nikoli ni zgodilo, da bi se ka-
ka cerkev trajno zaprla radi neplača-
nega davka, toda to velja najbrže le
za jugovzhodno Rusijo, kjer je on de-
loval. Poleg tega morajo cerkve pla-
čevati za vodo in elektriko več kot dru-
gi posestniki. So pa tudi izjeme. Taka
izjema je »Živa cerkev«. Ta »Živa cer-
kev« ima pri boljševikih posebne pri-
vilegije. Boljševiki so prave pravoslavne
duhovnike nagovarjali in naravnost
silili, da bi prestopili v »Živo cer-
kev«, toda ni bilo uspeha. Duhovniki
in ljudstvo je ostalo zvesto stari cer-
kvi.

Razveseljivo je, da se kljub vsemu
preganjanju vere verska zavest pri de-
lavcih ne manjša, marveč raste. Ne da-
leč od Rostova na Donu, v kraju Te-
mernik, stoji cerkva v bližini delav-
nic vladikavkaške železnice. Boljševi-
ki so sklenili to cerkvico podreti. V ta
namen so sklicali vse delavce na velik
shod. Vladni govornik je pravil na sho-
du, da se bo iz opeke in kamna te cer-
kve zgradil delavski klub. Toda delav-
ci so nastopili na shodu in niso dovo-
lili, da bi se cerkva podrla. Na to je
izjavil govornik, da bo sovjetska ob-
last to storila tudi proti volji delav-
cev in shod se je zaključil. Govornik

se je odstranil in je šel s svojo skupi-
no domov po cesti čez železniško pro-
go. Menda je bil zelo zamišljen, ravno
takrat je prišel vlak in ga je na mestu
zmečkal. Delavci so spoznali to za bo-
žjo kazen, napravili so drugi shod in
sklenili, da gredo v cerkev molit, da
jih Bog usliši in ne pusti cerkve raz-
rušiti. Potem so šli do predstojnika in
so izjavili, da se bo cerkev porušila le
preko njihovih mrtvih trupel. Demon-
stracije se je udeležilo več tisoč delav-
cev in sovjetska oblast je morala od-
jenjati. Cerkva je ostala.

Toda navadno se sovjetska oblast ne
ozira na versko zavest ljudstva. Pre-
ganjanje traja dalje, boljševiki hočejo
zatreti vse znake krščanstva. S 1. ok-
tobrom tega leta so upeljali nov kole-
dar in nov teden, ki ima samo pet dni.
Odpravljene so nedelje in vsi cerkve-
ni prazniki. Vlada bo baje ukinila tudi
sedanja imena dni in jih bo nadome-
stila z novimi. Bog daj, da bi ta kole-
dar ne trajal dolgo!

Socialistični pisatelji, zlasti Aug.
Bebel, bivši vodja nemških socijali-
stov nam v svojih knjigah čudno živo

Nekaj o gradbi zrakoplova.

Zrakoplov pri Francozih in Italjanih.

Danes sta v rabi dve vrsti zrakoplo-
vov.

Najvažnejši del zrakoplova je velik
ovoj podolgaste oblike, napolnjen s
plinom. Na ta ovoj je obešen navadno
čoln (gondola), v katerega je ustavljen
motor, ki žene zrakoplov. Ovoj mora
biti za plin nepropusten in poleg tega
še toliko trden, da more nositi težo
nanj obešene gondole in prenesti pri-
tisk zraka in vetra pri poletu. Ovoj je
narejen iz tanke svile, ki je prepojena
z gumijem tako, da ne propušča plina.
Ovoj sešijejo iz podolgastih pasov. Ob-
lika ovoja je zelo spremenljiva, ker je
ovoj sešit iz svile, brez vsakršne opore.
Zadošča pa že nekoliko večji pritisk,
da se ovoj napne in dobi stalno obliko.

Kako pa dosežemo ta stalni večji pri-
tisk, ki povzroča, da je ovoj vedno pri-
merno napet? Ali s tem, da nekoliko
bolj napolnimo balon s plinom? To ne
gre, ker tudi najboljši ovoj propušča
nekaj plina, zato bi nam tako doseže-
ni večji pritisk ne vzdržal dolgo. Za
dosego potrebnega pritiska uporablja-
jo takozvani »balonet«, ki ga namestijo
v notranjščini zrakoplova.

Balonet je majhen balon, ki ga more
črpalka ob motorju napolniti vsak čas
z zrakom. Deluje pa tako-le: V začet-
ku pri polnjenju ovoja s plinom puste
balonet prazen. Če pa s časom poneha
potrebni večji pritisk plina v ovoju,
zaženejo črpalko, ki napihne nekoliko
balonet v notranjosti ovoja in s tem
se nekoliko stlači zredčeni plin. Pa tu-
di v drugem slučaju so baloneteve last-
nosti neprecenljive.

Vzemimo, da se dvigne zrakoplov, ki
ima 10.000 kubičnih metrov prostorni-
ne visoko v zrak. Znano je, da v višjih
legah zunanji zračni pritisk pada. Pri-

popisuje vso srečo bodoče socijalistič-
ne države. Pišejo, da bo v tej državi
vladala popolna svoboda. Cvetela bo
umetnost in znanstvo. Nehalo bo ubo-
štvo; za bolnike in stare ljudi bo po-
sebno preskrbljeno. Vaška šola bo
zgod moralnega zdravja. Vsem otro-
kom bo mogoče izobraziti se na viso-
kih šolah. Bebel piše v svoji knjigi
»die Frau«, da bodo celo strasti izgi-
nile in da ne bodo več poznali ne po-
litičnih, ne navadnih zločinov in pre-
greškov.

Gosp. Jos. Dujé, bivši belgijski kon-
zul, je živel več let v taki socijalistični
državi. V svoji znameniti knjigi »Mos-
con sans voiles«, kar pomeni »Moskva
brez zaves«, piše le to, kar je sam do-
živel, videl in slišal od zanesljivih lju-
di. Iz predstoječih odlomkov, katere
sem navedel iz njegove knjige, pa ste
čitatelji lahko sami spoznali, da je res-
nica ravno nasprotno od tega, kar so
napovedovali razni socijalistični pisa-
telji. Brezverni socijalizem, komuni-
zem nemškega žida Karola Marksa za
človeštvo ni sreča, pač pa največja ne-
sreča. Večja nesreča od te narodov ne
more zadeti. To jasno dokazuje — sov-
jetska Rusija.

tisk v ovoju postaja vedno večji in mi
moramo, ako hočemo zavarovati ovoj,
da ne počí, izpuščati plin toliko časa,
dokler ne dosežemo pravega večjega
pritiska. Ako smo se dvignili na pri-
mer tako visoko, da smo morali oddati
20 odstotkov prvotnega plina, ki nam
je v nižjih legah pomagal dvigniti zra-
koplov, smo izgubili na ta način plina
za 2000 kubičnih metrov prostornine,
kar je prav lahko mogoče. Sedaj se pa
vračamo na zemljo; zunanji zračni pri-
tisk narašča in stiska ovoj, tako da
postaja ta vedno bolj ohlapen in izgub-
lja svojo prvotno obliko. S tem se pa
veča nevarnost, da se v sredi, kjer je
najbolj obtežen, ne pelomi, kar se je
v resnici že večkrat dogodilo in povzro-
čilo veliko nesrečo. Tu pomaga balo-
net. Črpalka ga napolni z 2000 kubičnih
metrov zraka, s čimer se nastala praz-
nina spet izpolni, ovoj spet napne ter
dobi pravilno obliko. Seveda, namesto
2000 kubičnih metrov plina v zrakoplo-
vu, je sedaj 2000 kubičnih metrov zra-
ka v balonetu. Iz tega pa sledi, da ve-
likost baloneta odloča, kako visoko se
sme dvigniti zrakoplov! Čim večji je
balonet, tem višje sme zrakoplov pod
nebo, ker ve, da mu bo izpuščeni plin
pozneje nadomestil zrak v balonetu;
seveda, več plina kot ga drži poln ba-
lonet, ne more nadomestiti. Zato mo-
rajo vsi oni veliki zrakoplovi, ki so
določeni za visoke vožnje, imeti velike
balonete. Navadno imajo po dva: ene-
ga v sprednjem delu ovoja, drugega pa
v zadnjem. Z napihovanjem enega in
izpraznjevanjem drugega se da izborno
podpirati višinsko krmarjenje.

Čez ovoj je navadno vržena velika
mreža, na kateri je potem z mnogimi
vrvmi pritrjena gondola. Mreža je po-
trebna zato, da se teža gondole enako-
merno razdeli po vsem ovoju. Zakaj,

če bi čoln obesili le na eni vrvi čez sredo ovoja, bi njegova teža balon raztrgala ali pa prelomila. V svetovni vojni so dosegli te vrste zrakoplovi prostornino do 35.000 kubičnih metrov, česar tudi povojna doba ni preseгла. Seveda so pri teh izmerah morali opustiti prvotni vzor, da naj bi se namreč dal ves zrakoplov tako zložiti, da bi ga mogli spraviti na navaden voz, zakaj konstrukcija je postala tako velika, da je potrebovala na nekaterih mestih podpore.

Novejši zrakoplovi so dobili tudi krajši hodnik, ki se končuje spredaj v kabino, oziroma gondolo. V slednji, ki se je s časom vedno bolj večala, je nameščen motor in vsa druga potrebna oprava, hrana itd. Tudi moštvo dobi svoj prostor v gondoli.

Ravnokar opisano vrsto zrakoplovov so gradili in še gradijo Francozi in Italijani. Drugi način gradbe zrakoplova je nemški izum, ki se je v praksi obnesel mnogo boljše kakor pa francoski in italijanski.

Nemški zrakoplov.

Nemški način gradbe zrakoplova je zasnoval in praktično izvedel grof Ferdinand von Zeppelin, zato imenujemo te vrste zrakoplovov »Zeppeline«. (Grof Zeppelin se je rodil 8. julija 1838 v Konstanzu ob Bodenskem jezeru. Umril je 8. marca 1917 v Charlottenburgu pri Berlinu.)

Nasprotno od Francozov in Italjanov je dal Zeppelin ovoju zrakoplova nespremenljivo, trdno obliko na ta način, da ga je napel na ogrodje sestavljeno iz kovine (duraluminija). Prvi zrakoplov s kovinastim ogrodjem je zgradil leta 1900. Dobro je računal, da bo mogel doseči uspehe le z zelo velikimi prostorninami in zato je bil že prvi njegov zrakoplov 128 metrov dolg in je imel v premeru 11.7 m. Bil je precejšnja cigara, ki je držala 11.300 kubičnih metrov plina.

V začetku so imeli Zeppelinovi zrakoplovi obliko valja, zaokroženega na obeh koncih; zato je med dva in dva glavna prečna kroga lahko vstavil enake balone, ki so bili seveda tudi valjaste oblike, tako da so se tesno prilegali ogrodju in zunanemu ovoju. Pozneje so poizkusili pokazati, da je najboljša, ako ima zrakoplov obliko padajoče kaplje; in od takrat so razvrščali tudi balone drugače. — Gondole za motorje in potnike je pritrdil z jeklenimi vrvmi in drogovi na položen hodnik. Kot krmilo služijo Zeppelinom štiri ploskve, dve vodoravni kot višinsko, dve navpični kot stransko krmilo. Velikost teh ploskev varuje hkrati, da se zrakoplov ne more vrteti, oziroma nihati okrog prečne osi. Ploskve vzdržujejo na ta način pravo lego zrakoplova v zraku. Vsaka moderna nemška zračna ladja ima v notranjosti nad 10 balonskih celic s posebnimi ventili za uravnavanje pritiska v raznih višinskih legah. Potem se potrebuje za vsaki dve celici še po en odvodni kanal, ki izpušeni plin odvaža na vrhu ladje. V hodniku, ki vodi spodaj v notranjosti trupa od enega konca do drugega, so na-

meščeni sodi za bencin, vodo, olje in vse druge potrebščine. Modernejše konstrukcije imajo potniško kabino z vsemi potniškimi prostori navadno spredaj, dočim imajo zadaj ostale gondole, motorje in sedež za moža, ki mora nadzorovati motor.

Ako pogledamo oba načina gradbe zrakoplova, moramo priznati, da je nemški način boljši in se je v praksi tudi obnesel. Dejstvo je, da so na polju zrakoplovstva Nemci s Zeppelini na prvem mestu in bo nemški način zrakoplovne gradbe prodril in se uveljavil na celem svetu.

— — —

Dolina smrti.

Severno ameriško pokrajino Kalifornijo smo že večkrat opisovali v našem listu. Sploh je Kalifornija dežela naravnih čudežev, lepote, rodovitnosti ter strahot. V Kaliforniji se dviga najvišji hrib v Zedinjenih državah, ki je visok 4575 m in se imenuje Mount Withney. Kalifornija hrani dolino, katero nazivajo »dolino smrti« in v kateri zadeneš lahko pri vsakem koraku na znamenja groze.

Dolina smrti leži 100 m pod morjem, je široka 10—15 milj, dolga 150. Vročina znaša 47 stopinj Reomirja, voda je zelo redka. Že stara indijanska plemena so se je izogibala in nazivala »goreča tla« radi neznosno pekočega ozračja. Ko so se raztrosili po Ameriki Evropejci, se skraja ni upal nikdo v dolino. Belega človeka je zvalil v dolino smrti pohlep po zlatu. Kakor znano, je Kalifornija na zlatu zelo bogata. Razni klateži, ki so hoteli obogateti na mah, za te je bila sicer nedostopna dolina privlačnost. Bogzna koliko tisoč in tisoč iskalcev zlata je pustilo življenje v tem strašnem kalifornijskem kraju.

V Ameriki so izšle cele knjige o dolini in njenih potnikih. Pred nekaj desetletji se je spustila večja družba s celimi družinami v dolino, da bi našla zlato. V celi puščavi niso zadeli na vodo. Na stotine jih je umrlo od žeje ter vročine in še danes je vse polno kosti teh nesrečnežev. Po nepopisnem trpljenju se je posrečilo enemu delu teh iskalcev zlata, da so prebrodili celo dolino in prišli ob izhodu do vode. Neka mati od te družbe, ko se je zopet napila vode je zamahnila proti kraju za njenim hrbtom z besedami: »Ostaneš mi v nepozabnem spominu — dolina smrti.« Od tedaj je baje dobila dolina označbo »dolina smrti«. To se je zgo-

dilo v letih 1849/50. Za temi nesrečneži se ni upal dolgo časa nikdo v ta kraj. Še le leta 1861 je prebrodil dolino Huglo Mc. Cormak, ki opisuje, kako je pri vsakem koraku naletel na še oblečena okostja — ostanke zgoraj omenjenih žrtev. Poleg okostij je navadno lopata, v katero so upraskane začetne črke žrtve in dan, ko so jo zapustile poslednje moči.

Danes pridelujejo v dolini smrti boraks. Radi prehude vročine zdržijo v borakovih rudnikih le Indijanci.

Prvotno so spravljali v dolino vodo in sploh življenjske potrebščine na mulah. Znan preskrbovalec doline smrti je bil skozi leta in leta James Dayton. Slednjič je umrl tudi on radi naporov. Pokopali so ga v dolini in na njegovem grobu so zložili cel hrib iz kosti poginulih mul. Daytonov grob je danes nekaka božja bot, kamor roma vsako leto na stotine iskalcev zlata.

Ker je vrelo v dolino vedno več radovednežev, so zrastle s časom v njej mesta do 10.000 prebivalcev. Vsa mesta v tem kraju so danes opustošena, razpadajo in jih imenujejo »mesta strahov«. Eno od teh opustošenih mest se imenuje Rhyolite in je štel pred dobri 10 leti še 10 tisoč ljudi. V imenovanem mestu je bil poseben oddelek, kjer je videti še danes razkošno pozidane vile. Ena od teh je sestavljena iz samih praznih šampanjskih steklenic. Za celo vilo so jih porabili 13 tisoč.

S časom so zgradili po dolini železnico, ki je danes opuščena in ravno tako samevajo kolodvori, ki stojijo ob progi, ki se imenuje »Las Vegas — Tonapah«. Drugo večje zapuščenno mesto v dolini se imenuje Skidoo. Stojijo v njem veliki hoteli, poštna poslopja, gledališča, plesne dvorane, pred mestnim pogrebnim zavodom je še danes videti mrtvaški voz . . . Edini prebivalci vseli teh prostornih stavb so stotisoči podgan, ki uživajo popolen mir pred človeškim preganjanjem. Ameriška družba, ki pridobiva iz doline boraks, ima naslov »Pacific Coast Borax Company«. Družba je ustvarila v sredini puščobe bajno krasno oazo. V oazi so bogataši zasadili palme, vrtove z zelenjavo, z najlepšimi cveticami in drevesi. Na sredini je pozidan velik hotel, ki ima na strehi kopalnico.

Dolina smrti ima danes cesto, po kateri drčijo avtomobili in ob cesti so tanki, ki preskrbujejo avtomobile z bencinom, olji ter vodo.

Nikdo ne iztika več po dolini za zlato, ki je zahtevalo tisoče in tisoče človeških žrtev, edini pridelek doline smrti je boraks, ki bogati ameriške milijonarje.

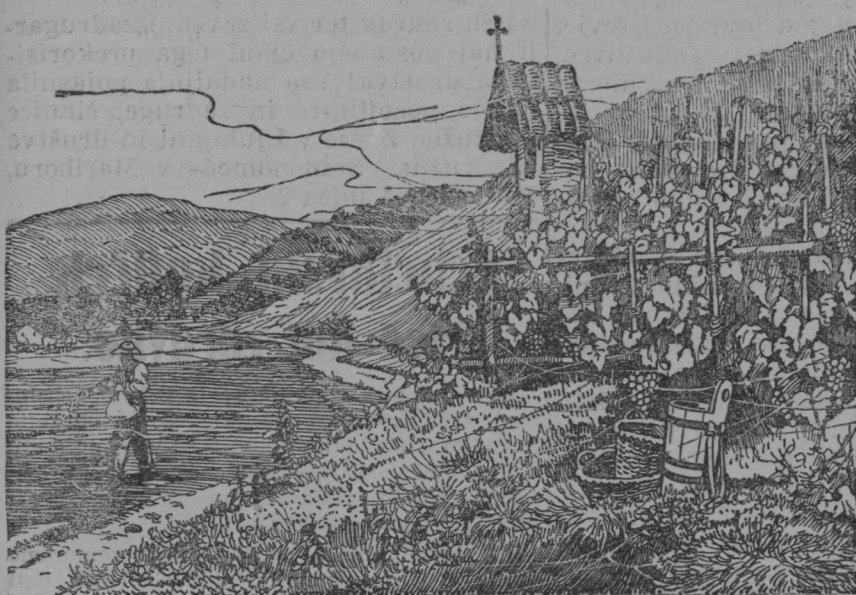
Novo knjige.

Kratke zgodbe sv. pisma — spisal Volc, stanejo Din 6 broš in se še dobijo. Ker so druge izdaje zgodb pošle, bo gotovo ta knjiga mnogim šolam dobrodošla. **Naroča se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.**

Pod Himalajo. Ob ustanovitvi jugoslovanske misijonske pokrajine Družbe Jezusove v Bengaliji. Napisal Stanko Pöderžaj D. J. Založil Glasnik presv. Srca Jezusovega, Ljubljana. Str. 112 z lepo naslovno sliko, s 25 sli-

kami v besedilu in z enim zemljevidom. Cena 10 Din, s poštnino Din 1.50 več.

Bridka resnica. Gospa, ki je hotela biti vedno bolna, pride zopet k zdravniku. Ta jo sprašuje in preiskuje, preiskuje in sprašuje, končno pa pravi: »Gospa, ali prenesete resnico?« — Gospa: »Naj bo, kar hoče, gospod doktor, kar povejte, kaj mi je; pripravljena sem na vse.« — Zdravnik: »Gospa — nič vam ni!«

Cene moštu:

Slovenski mošti 6-8 Din za liter, banatski beli mošt 1'30-1'40 Din za 16-17 stopinj, 1'50-1'70 Din za 18-19 stopinj, telo mošt 1'10-1'20 Din, sremski 1'70-1'80 Din za 17-18 stopinj, srbski negotinski direktni za 17-18 stopinj 1-1'20 Din cepljen za 16-18 stopinj 1'30-1'50 Din, južno-srbski 1'80-2'20 Din, dalmatinski beli mošt 1'80-2'20 Din, rdeči 1'60-1'80 Din.

GOSPODARSTVO

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 19. oktobra so pripeljali špeharji na 40 vozeh 126 zaklanih svinj, kmetje 16 vozov sadja, 26 voz krompirja, 22 vozov čebule, 14 vozov zelja, 10 voz sena in 4 voze slame. Svinjsko meso se je prodajalo po 15-30 Din. Krompir 0.80 do 1.25, čebula 2-3, zelje 0.80-1 Din. Seno 90-100, slama 52-60. Pšenica 2.50, rž 2, ječmen 2, oves 1.25-1.50, kuzuza 2, ajda 2, proso 2.50, fižol 3-3.50, surovi kostanj 2-3, pečeni 6 Din. Kokoš 35-40, piščanci 30-70, raca 22 do 25, gos 60-65, puran 50-60. Česen 10-12, kisl zelje 4, kisl repa 2, gobe 2.50. Jabolka 3-6, hruške 7-10, slive 3-5, breskve 10-12, grozdje 9-14 Din. Mleko 2.50, smetana 12-14, surovo maslo 36-40, jajca 1.50-1.75, med 16 do 20 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 18. oktobra 1929 je bilo pripeljanih 592 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5-6 tednov stari komad Din 80-100; 7-9 tednov stari Din 200-250; 3-4 mesece stari Din 350-400; 5-7 mesecev stari 450-500; 8-10 mesecev stari Din 650-850; 1 leto stari 1000 do 1200 Din. 1 kg žive teže Din 10-12.50; 1 kg mrtve teže Din 17-18.50. Prodanih je bilo 323 svinj.

*

Gospodarska obvestila.

Za pravilnost in enotnost moštних tehtnic. Pred vojno so bile po Štajerskem za presojo sladkorja v vinskem moštu v splošni rabi Klosterneuburg tehtnice. Kazale so vse enotno, pravilno in pristnost vage je jamčila v ozadju posebna rdeča pika. Danes običajne tehtnice so vse kaj drugega, le prave Klosterneuburg ne! Vsaka kaže drugače, ena več druga manj! Kolikokrat se dogaja pri tokratni trgatvi, da je zmeril vinogradnik mošt doma in je imel 21-22 stopinj. Peljal ga je takoj v mesto k vinskemu trgovcu, kjer je kazala vaga samo še 18 stopinj. Na ta način je vinogradnik znatno oškodovan. Čas bi bil, da bi tukaj posegla vmes oblast in poskrbela za res pravilne in enotne tehtnice. Prodaja moštних vag monopolizira in bi pozdravila ta korak vinogradnik in vinski trgovci.

Legitimacije za polovično vožnjo za pokrajinsko razstavo suhih sliv, ki se vrši v Beogradu od 12. do 17. novembra 1929 se dobe brezplačno pri sadjarskem nadzorništvu oblastne samouprave v Mariboru. Interesenti, ki se zanimajo za razstavo in jo žele obiskati, naj se pravočasno javijo osebno ali pa pismeno pri omenjenem nadzorništvu.

Živinska razstava v Šmarjeti. Dne 14. oktobra tega leta se je vršila v Šmarjeti živinska razstava za člane 5 kmetijskih podružnic sreza Laško. Prignanih je bilo 25 bikov in 130 krav in telic. Vsa živina, enobarvna pšenična murodolske pasme, je bila prvovrstna in je bilo ocenjevalni komisiji težko odločati, katere živali naj se nagradi, ker za vse ni bilo denarja, čeprav je po kvaliteti vsa živina zaslužila nagrado. Razdelilo se je nagrade, dogon in potnine 17.000 Din. Ke tej vsoti je prispevala ljubljanska samouprava 5.000 Din, Okrajna blagajna v Laškem 5.000 Din in pet kmetijskih podružnic laškega sreza ostalih 7000 Din. Od bikov je dobil prvo nagrado v iznosu 800 Din posestnika Šmid Franc iz Lažiše, obč. Jurkloster; od krav v iznosu od 600 Din posestnika Knez Franc iz Mal. Grahoše, obč. Sv. Lenart; izmed telic v iznosu od 400 Din posestnika Franc Bezgovšek iz Vel. Grahoše, obč. Sv. Rupert. Skupno je bilo premiranih 12 bikov in 43 krav in telic. Vsi posestniki nepremirane živine so prejeli potnino po 30 Din. Razstave so se udeležili člani komisije: 1. Dr. Natlačan, komisar in zastopnik ljubljanske samouprave; 2. F. Černe, oblastni veterinar, referent, zastopnik velikega župana ljubljanske oblasti; 3. Inžener R. Lah, ravnatelj in zastopnik kmetijske družbe v Ljubljani; 4. Dr. F. Jerina, državni veterinar, zastopnik sreskega načelnika v Laškem; 5. R. Deu, občinski veterinar, zastopnik občine Trbovlje; 6. Hrastnik Miha, posestnik in načelnik kmetijske podružnice Laško, zastopnik Okrajne blagajne v Laškem; 7. Veber Karol, župan občine Sv. Lenart, zastopnik živinorejskega odseka Okrajne blagajne v Laškem; 8. M. Podreberšek, tajnik, zastopnik kmetijske podružnice v Laškem; 9. Šmid Alojz, načelnik in zastopnik kmetijske podružnice Jurkloster; 10. Babič Blaž, posestnik, zastopnik

kmetijske podružnice Dol; 11. Ahac Rudolf, posestnik, zastopnik kmetijske podružnice Trbovlje; 12. Novak Ivan, načelnik in zastopnik kmetijske podružnice v Leki. O priliki poročanja o rezultatu premiranja pred zbranimi posestniki živine je dr. Jerina povdarril zlasti važnost voloreje v Laškem srezu, da je ista za tukajšnji srez rentabilnejša (velik izvoz volov v Nemško Avstrijo in Italijo), kakor kravjereja (reja za mlečnost), uzuzemši trboveljsko kotlino, in vzpodbujal navzoče živinorejce, da gojijo z vso pažnjo in silo živino v tej smeri.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Pri nas se je začela trgatav okrog 5. oktobra. Vinski mošt je letos izvanredno sladek. Ponokod ima nad 20 stopinj sladkorja. Veliko se ga je že prodalo po 6, 6.50, 7 in 7.50 Din. Letina je bolj slaba, sadja ni (izvzemaš slive), kuzuze ponokod ni, zimine zelo slabe. Kmet se vprašuje, s čim naj plača davek. Tudi vinotočev ne manjka v naši župniji. Vseh je nad deset. Lanskega pridelka ne morejo prodati na drug način.

Hrvatska seljačka zadruga banka pred sodnijo. Po večmesečnih poskusih, da bi rešili to banko, je kraljevski sodni stol v Zagrebu na predlog državnega pravdnika odredil proti njej kazensko postopanje. Ker je ta banka bila v tesni poslovni zvezi z Glavno zadrugo, matico hrvatskih kmetskih zadrug, je bil kazenski postopek raztegnjen tudi na Glavno zadrugo. Kar se tiče poloma te banke in Glavne zadruge, je sicer resnica, da se dandanes dogaja veliko pomolov denarnih zavodov, s čimer gredo milijoni in milijarde v izgubo. V tem slučaju pa gre za denar siromasnih nižjih, osobito kmetskih slojev. Poleg velike gmotne izgube teh ljudi se je treba bati druge še večje izgube, in to je izguba zaupanja kmetskih ljudi v gospodarske organizacije, osobito v zadruga organizacije. Kako težka in za kmetski stan pogubonsna je ta izguba, se vidi iz tega, ker je dandanes za kmetski stan spas samo v zadruga organizaciji. Po vsej pravici pridejo torej krivci tega poloma pred sodnijo. Banka in Glavna zadruga je bila kakor je znano, v rokah voditeljev nekdanje Radičeve stranke. Vzporedno s kazenskim postopanjem gre stremljenje, da se siromašne ljudi obvaruje pred preveliko škodo.

*

Nekaj o kostanju.

Iz Stoperc v Haložah smo prejeli tale dopis: Pri nas vinogradi pešajo. Mali trudapolni vinski pridelek nima cene. Ljudstvo brez vseh denarnih sredstev premišljuje, odkod dobiti denar za davke, obleko, obutev itd. Sila nova kola lomi, tako se godi pri nas. V bližini se nahaja tovarna strojil, v katero so deloma izvozili veledobičkanosni žlahtni kostanj, ki je bil dosedaj edini vir dohodkov za nekatero Haložane. Žlahtni kostanjev sad se je dobro prodal za jesenske potrebe, davke itd. Bil je tečna hrana za ljudi, svinje, tudi za kruh in sedaj bode polagoma še ta dohodek izčrpan, ker so deloma že vsa kostanjeva drevesa padla.

Tisti, ki še imate žlahtni kostanj, o-tresite ga z ježičjem in shranite z ieli-

čjem vred v vlažno klet. Tam vas počaka popolnoma svež do meseca maja in začne krasno poganjati. Takrat ga previdno denimo iz ježičja in ga posadimo na vrt ali na drugi prostor. Zemlja naj bo dobro pregnojena, v jeseni prekopana in spomladi zopet prekopana in rahlo napravljena. Napravimo gredice kakor za setev smrekovega semena, po dolgem ali počez 5 do 6 cm globoke jarke. V te položimo kostanjevo zrnje 5 cm eden od drugega. Kostanj pri vlaganju potrosimo s karbitnim prahom, da ga miši ne zavohajo. Dobro je tudi, da vmes narežemo drobnega brinja in ko smo ga tako pred mišmi zavarovali, ga z rahlo zemljo zasipljemo. Tako posajen kostanj je siguren in zraste že prvo leto do 50 cm. Take sadike že drugo leto smemo posaditi na stalno mesto. Ako hočemo zasaditi za gozd, posadimo do 2 m daljave, ako pa hočemo, da nam žlahtni kostanj služi kot sadonosnik, ga pa posadimo od 10 do 15 m razdalje. Kakor je lega, ga cepimo z debelim kostanjem in maronom, ki lepo raste in zrastejo mladike od 50 cm do 1 m že prvo leto in ko doraste, poplača trud silno bogato. Sicer pa je kostanj ena najplemenitejših dreves, ker je v porabo les za kolje, za stavbe, za pohištvo in sode. Sad je za hrano ljudi, pitanje svinj in se drago proda, zato naj se kostanj bolj upošteva. Naj bi imel prvo mesto, ker ima bujno rast. Izmed vseh gozdnih sadik se kostanj najboljše obnese. Ako pa kdo želi natančnejšega pojasnila, sem vedno na razpolago iz svoje lastne prakse. — Ignac Vrabič, Stoperce, pošta Rogatec.

Mali zimski pedic.

Zopet se nam približuje zima, v kateri zadremlje vsa narava. Tudi sadno drevje stoji oropano krasnih plodov, za katere se je trudilo vse poletje. Mrzel veter gladi drevesa s svojo raskavo roko, pojoč melodijo, ki jo pozna samo priroda.

Ob tem jesenskem času se prikaže zahrbtnen sovražnik sadjereje, to je mali zimski pedic, ki si ob tem času zagotavlja potomstvo. Je to majhen nočni metuljček, ki oživi samo na noč, dočim ždi po dnevi v kakem varnem kotičku. Samica nima kril, ampak samo štiri kratke izrastke, zato leze po debelu, dočim samec leta, ker ima krila. Po oploditvi on pogine, samica pa leze na vrh drevesa, kjer izleže okrog tristo do štiristo jajčec. Toplo spomladansko solnce priključuje iz jajčec majhne gosenice, ki objedajo v začetku cvetje, nato pa mlado listje. Posebno letos je bilo opaziti, da so nekatera drevesa vsled zime malo ozelenela, pa še to so pedičeve gosenice docela požrle. Ta škodljivec ostane do meseca julija na drevju, kjer dosežejo njegove gosenice dolgot 2 do 3 cm. Vsaka gosenica se spusti po pajčevinasti niti, ki ji izhaja na zadaj se nahajajoči bradavički na zemljo, kjer se zabubi. Kot buba ostane v zemlji do tedaj, ko se pojavljajo prvi mrazovi. Tedaj prideta samec in samica iz zemlje, kjer se parita in samica

izleže na vrhu drevesa jajčeca. Drevje, na katerem gospodari ta škodljivec, zgleda kot bi bilo požgano. Ime mu je nadela njegova gosenica, ki kadar leze, srednji del telesa privzdiguje. Pravimo da pedi. Gosenice žro samo ponoči, dočim jih po dnevi redko opazimo.

Sredstev za zatiranje tega škodljivca je več. Škropi se z zeločnimi strupi, kakor arzokol, ali vsa ta sredstva so napram lepljivim pasovom malenkostna. S temi limancami ujamemo namreč samico, ki bi nam dala prihodnje leto 800 gosenic. Lepljive pasove pripravimo meseca oktobra na sledeč način: Dobi se poseben v ta namen prepariran papir, ki naj bo širok 15 cm, ga privežemo v višini naših rok okrog stebela. Deblo moramo na dotičnem mestu, kjer pride pas, ostrgati s strguljo. V sredini pasu namažemo za 3 cm na široko z lepilom. Najbolje lepilo je znamke Sotor in Uranja. V slučaju, ako lepivo odneha, zopet namažemo.

Dragi sadjarji, s tem člankom sem vas hotel opozoriti na škodljivca, ki bo v najkrajšem času postal katastrofalno zlo sadjarstva. Sklenimo posvetiti v tem letu nekaj ljubezni in požrtvovalnosti oni panogi kmetijstva, ki vas je mogoče rešila iz gospodarskega propadanja in ki vam zagotavlja boljšo bodočnost, namreč sadjereja.

Zadružna Samopomoč v Mariboru.

Vse zadruga v okolišu pododbora Zadružne Zveze v Mariboru so dobile pozive, da zbirajo člane za to občekoristno društvo, katerega namen je dati dedičem družtenikov, oziroma od družtenikov določenim osebam po smrti družtenikov posmrtnino. Posmrtnina se ravna po številu članov, katere šteje vsak izmed štirih oddelkov pri društvu. — V prvem oddelku se plača za vsak slučaj smrti družtenika pol dinarja in znaša posmrtnina največ Din 2500, v drugem oddelku se plača za vsak slučaj smrti družtenika 1 Din in znaša posmrtnina največ 5000 Din, v tretjem oddelku se plača za vsak slučaj smrti 2 Din in znaša posmrtnina največ 10.000 Din, v četrtem oddelku se plača za vsak slučaj smrti 5 Din in znaša posmrtnina največ 25.000 Din. — Za pokritje poštnin in pisarniških stroškov se plača letni prispevek 5 Din. Cela posmrtnina se dobi po dvoletnem članstvu, po polletnem članstvu se dobi četrt posmrtnine, po enoletnem članstvu polovica posmrtnine.

Da se pridobi kot člane tudi mlajše osebe, je za iste dana v pravih ugodnost, da preneha po 20 letnem plačevanju plačevanje prispevkov v slučaju smrti članov.

Ob pristopu treba, da se zasigura takojšnje izplačilo posmrtnine v slučaju smrti člana, plačati za tri slučaje smrti članov naprej, kakor tudi plačati enkrat za vselej vpisnino in pristopnino. Plačila so nižja, kakor pri drugih sličnih društvih.

Vsi člani načelstev in nadzorstev

naših zadrug ter vsi zavedni zadrugarji naj postanejo člani tega prekornega društva! Vsa nadaljnja pojasnila dajejo posojilnice in zadruga, članice Zadružne Zveze v Ljubljani in društvo »Zadružna Samopomoč« v Mariboru, Miklošičeva ulica 2.

Čebelarški kotiček. Med kot zdravilo.

Že v minulih stoletjih se je pristni čebelni med rabil kot zdravilo. Ker se ni ohranilo navodilo, kako naj se med rabi v posameznih slučajih obolenosti, je umevno, da je pri napačni uporabi izostal učinek, ki je pri pravi uporabi naravnost presenetljiv.

Veljalo je mnogo poizkusov, da zamoremo danes v posameznih slučajih obolenosti dati navodila za rabo medu kot zdravilo; omejitmo se samo na bolezni, ki so naravnost čudovito ozdravile v tolikih slučajih, da je domišljija izključena.

Med kot pomirjevalno sredstvo za živčevje pri pomanjkanju mirnega spanja.

Vzemi vsak večer, ko si že legel v posteljo po 2 kavini žlici nerazredčenega medu, najsi bo tekoč ali že strjen in sicer hladnega, neugretega. Ne zavžij medu takoj, ampak zdrži ga toliko časa v ustih, da se razgreje na telesno toploto in s slinami dobro pomeša. Pri nekaterih osebah učinkuje ta način že prvi večer, pri zelo razdraženem živčevju še le po nekaj dneh. Najboljše učinkuje cvetlični (pomladni) med. Opozorjamo one osebe, ki se izogibajo sladkorja, ker se boje, da bi odebele, da med ne debeli kakor sladkor, nasprotno razkrajja celo ono toščo, ki jo kri odlaga na neljubi način na posamezna mesta človekovega telesa.

Med kot zdravilo proti vnetju sluznic v ustni votlini in temu vnetju sledečemu nahodu.

V slučaju vnetja ustne votline jemljejo bolniki med zmešan v vroči lipov čaj, kar je popolnoma napačno. Vsled vročine čaja izhlape eterična olja iz medu, vročina pa še bolj razdraži že itak vnete sluznice, ni čudno, da izostane vsak učinek. Ako hočemo potolažiti vnetje sluznice, moramo vzeti med nerazredčen in hladen, treba ga je zadrževati čimdalje v ustni votlini, predno se ga zavžije, saj ni želodec vnet ampak ustna votlina. Najbolj primeren za ta namen je pomladni med, a ga ne kaže vzeti več nego kavino žlico v presledkih po 2 uri, ker je med močno hranilo, ki bi v veliki množini zavžit prekomerno obremenil srce.

Popolnoma umevno je, da osebe, ki vživajo redno vsaki večer nerazredčen med kot tolažilo živčevja, ne poznajo vnetja sluznic v ustni votlini.

Med kot krepilo po prestani bolezni.

Med je hranilo, ki so ga čebele prebavile, je naravnost neverjetno prebavljiv človeškemu želodcu. Razven invertiranega sladkorja vsebuje med tudi železo in druge snovi, ki so potrebne za okrepčevanje organizma po prestali bolezni ali pri šibkih otrocih. Tu priide najbolj v poštev temne vrste medu. Na črni kruh namazan temen med krepi neverjetno naglo oslabeledo človeško telo. V ta namen se vzame redno le nerazredčen med, ki se ga namaže na kruh le toliko, da ne kaplja iz kruha.

Izgovor, da po medu zobje bolijo, ne drži. Resnici odgovarja, da med izčisti votline nagnitih zob, vsled česar pride živec v dotiko z zrakom in seveda zaboli. To je dobrohoten opomin, naj se podamo k zobozdravniku, da zaceli ranjene zobe v preveliko našo korist

Med kot zdravilo pri obolenju želodca, pljuč, črev, obisti in mehurja.

Medtem, ko se rabi med pri prej opisanih obolenjih nerazredčen, se rabi pri teh obolenjih vedno le razredčen z vodo ali kako drugo pijačo, ki pa ne sme biti toplejša nego telesna toplota. V ta namen služi najbolje ne premrzla, postana voda. V navadno čašo se vlije postano vodo, vzame kavino žlico medu, ki se ga toliko časa meša z vodo, da se popolnoma raztopi. Opomniti je treba, da se med silno ne rad topi v vodi in je treba nekoliko vztrajnosti in potrpljenja, da se med popolnoma razdeli v vodi. V nobenem slučaju se ne sme pretiravati in navadna čaša je dovoljna množina za odraslo osebo in naj se jemlje v razdobju vsaj dveh ur. Po izkušnjah učinkuje vsak med zdravilno v teh slučajih obolenja, vendar je zdravilna moč posameznih vrst medu pri raznih obolenjih različna.

Za oboleli želodec je najboljši ajdov med, za pljuča pomladni in hojev med, za čreva, obisti in mehur pa je najboljši visoko poletni med pravega kostanja, ki mu primešamo polovico ajdovega.

Pripomnimo, da je z medom oslajena voda najcenejša in najbolj osvežujoča brezalkoholna pijača. Edino na kisle jedi, na primer solato ni priporočljivo piti take z medom oslajene vode, ker to prenese le malokateri želodec.

Med kot živilo v pecivu.

Že prednamci so cenili pecivo oslajeno z medom. Medtem, ko obteži s sladkorjem oslajeno pecivo tudi zdravi želodec. Gospodinje to vedo, a pritožujejo se, da jim med med peko izteče. Vzrok je, da medu pred uporabo ne prevrejo. Med se mora vsaj četrt ure izpostaviti vrenju, treba pa je paziti, da ne vzkipi kakor mleko, potem ohladi in je še le nato porabljiv. Ni treba posebno povdarjati, da gre v ta namen krona ajdovemu medu izmed vseh vrst medu.

K sklepu še nekoliko besed o redilnosti, lastnostih in nakupu medu.

Med živili zavzema med najodličnejše mesto, saj je dognano, da vsebuje med štirikrat toliko redilnih snovi kot meso.

Med je gosta tekočina in tehta en liter zrelega medu 1300 do 1430 gramov. Takoj po vrnanju (odjemanju) je med čist in prozoren, barva je lahko svitla kakor pri olivnem olju, rudečkasta ali temna, kakršna je pač vrsta. Med se mora hraniti v dobro zaprtih posodah, ker je zelo higroskopičen, navzame se vlage iz zraka in začinja kisati na površini. V dobro zaprti posodi se med sčasoma strdi, odtod ime strd in sicer, ako je bil zrel, se ves strdi, ako ni bil dovolj zrel pri odjemanju, se le deloma strdi. Med, ki se izpostavi v stekleni posodi več dni na solncu, se nerad strdi. Strjen med se napravi vedno lahko tekoč, ako se v zaprti posodi izpostavi solncu ali segreje na ta način, da se postavi zaprto posodo z medom v toplo vodo in polagoma (tekoma 24 ur) med steče brez škode na kakovost. Ako se pa med naglo ugreje na 50 ali več stopinj, izgubi veliko na okusu in vrednosti.

Cena medu je v zadnjih letih zelo padla. Danes se dobi med pri čebelarjih v množini do 5 kg po 20 do 25 Din po kakovosti, množine od 5 kg naprej se dobijo po 18 do 22 Din po kakovosti. Občinstvu je dana ugodna prilika, da si oskrbi po nizki ceni zdravilo in hranilo. Ako se bodo bolehnih poslužili medu kot zdravila, smo prepričani, da bo marsikateri zopet veselo dvignil glavo; in da smo to dosegli z našim člankom, bo za nas največje zaščenenje.

Kmet fantalinu, ki je kradel sadje: »Ali ti nisem že enkrat rekel, da te ne smem dobiti na mojem vrtu?« — »O, saj me še nimate,« je veselo odvrnil fant ter zbežal.

Proslava zlatomašniškega jubileja svetega očeta Pija XI. v zavodu šolskih sester v Mariboru, na praznik Kristusa Kralja, dne 27. oktobra 1929. Spored: Ob tričetrt na dvanajst predpoldne: (V poslopju ženskega učiteljskega, Samostanska ulica, pritličje, desno.) Otvoritev razstave cerkvenih paramentov, ki jo priredi Družba vednega češčenja Najsvetejšega Zakramenta. — Ob treh popoldne istotam, v telovadni dvorani misijonsko predavanje. Predava misijonar Stanko Podražaj D. J., ki odide 22. novembra tega leta v Indijo, o tej čudoviti deželi, zlasti o Bengaliji, o njenih ljudeh, navadah in verah, o boju krščanstva s tisočletnim poganstvom, o težavah in uspehih tega boja, o delu, žrtvah in upih naših misijonarjev. Prostovoljni darovi v prid Bengaliskim misijonom Družbe Jezusove se bodo pri vходу v dvorano hvaležno sprejemali.

Št. Lovrenc na Pohorju. Preteklo nedeljo je bila v našem novem Društvenem domu posebna prireditev: Koncert pevskega društva »Maribor«. Velika dvorana je bila skoro polna. Navdušenje pa je rastlo od pesmi do pesmi. Pri »Flosarski« se pritrjevanje ni poglelo, dokler se ni zbor odločil, da jo še enkrat zapoje. »Maribor« se je s tem svojim nastopom pod vodstvom pevovodje g. Gašpariča uveljavil tudi na deželi kot naš najboljši koncertni zbor. Požrtvovalnemu prosvetnemu društvu v Št. Lovrencu, posebno še g. kaplanu Rančigaju, ki je dal pobudo za ta koncert, pa smo hvaležni za to prireditev.

Zg. Polskava. Naše neumorno delujoče izobraževalno društvo »Skala« nas razveseli zopet v nedeljo dne 27. oktobra ob treh po večernicah v društvenem domu s krasno zgodovinsko igro »Živa pokopana« v petih dejanjih. Domačini kakor sosedje, pridite pogledat to lepo igro, ne bo vam žal. Čisti dobiček je namenjen za nabavo novih knjig v društveno knjižnico. Ljubitelji dobre in lepe knjige, glejte, da hoste v zimskem času prišli na svoj račun!

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Kakor že javljeno, proslavi benediški Orel v nedeljo dne 27. oktobra na praznik Kristusa Kralja 10 letnico svojega obstanka. Program bo sledeč: Pri rani sv. maši skupno sv. obhajilo članov domačega odseka. Ob devetih sprejem sosednjih odsekov. Po sprejemu odhod z godbo na čelu v cerkev k sv. maši. Prigoduje č. g. dr. Jeraj iz Maribora. Po maši bode v dvorani slavnostno zborovanje. Popoldne vprizore Orli in Orlice igro: »Devet križev ali krvava svatba na Tomaževem«. Na sporedu so še pevske točke, slavnostni govor in deklaracija. Prijatelji orlovstva in vsi, ki cenite delo orlovske organizacije na polju krščanske prosvete, pridite! Vabljeni tudi sosedje. — Bog živi!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Tukajšnji orliški krožek priredi v nedeljo dne 27. oktobra na praznik Kristusa Kralja po večernicah lepo misijonsko igro »Skrivnostna zaroka«, obenem z misijonskim govorom. Med odmori svira tamburaški zbor. Udeležite se te misijonske prireditve v kolikor mogoče velikem številu!

Polzela. Ob priliki cerkvenega opravila v Novem kloštru takozvanega »Klosterskega žegna«, katero se vrši v nedeljo dne 27. oktobra tega leta, se vrši popoldan v graščinski gostilni pri »Malerčku« velika vinska trgatve. Čisti dobiček gre za nove knjige polzelske knjižnice. Vabimo vse prijatelje sladkega grozdja in nove kapljice k obilni udeležbi. Na veselo svidenje!

Št. Andraž pri Velenju. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 27. oktobra v društvenem domu vinsko trgatve. Na sporedu je tudi večje število pevskih točk. Vsi prijatelji poštene zabave in lepega petja iskreno vabljeni. — Odbor.

Dramlje. Orlovska družina priredi v nedeljo dne 27. oktobra tega leta v stari šoli akademijo s pestrim sporedom. Vsi prijatelji orlovskega mladinskega gibanja izkreno vabljeni. Bog živi!

Brežice ob Savi. Katoliško prosvetno društvo v Brežicah ob Savi ima v nedeljo dne 27. oktobra tega leta po osmi sv. maši v društvenih prostorih svoj občni zbor po običajnem sporedu. Vsi člani in prijatelji društva vabljeni!

Učitelj: »No, Jakec, kdaj je tvoj rojstni dan? — Jakec je nekoliko pomislil in dejal nato: »Jaz nimam rojstnega dne, ker sem rojen ponoči.«

Siromašen a šaljiv človek je obedoval dve obilici repe in kos črnega kruha. Po jedi stopi k oknu ter si začne z zobotrebcom snažiti zobe: »Glej,« reče svoji ženi, »kako jaz soseda dražim. On zdaj misli, da sem opoldan meso južinal.«

Nek mesar je gnal dva vola. Šaljivec, ki ga je srečal, ga vpraša: »Kam pa vsi trije bratci?« — Mesar: »Mimo četrtega.«

Na obmejnem kolodvoru: »Vi prihajate iz Koroške. Ali imate pas?« — Potnik: »Ne, nosim naramnice!«

Pomota. Navihani tat je ukradel v gostilni več žlic ter bil pozvan pred sodišče. »Ali priznate tatvino?« je vprašal sodnik. »Priče so na razpolago.« — »Priznam,« je odgovoril. »Ne sodite pa me preostro, ker sem jih le pomotoma vzela.« — »Kako je to mogoče?« je vprašal sodnik. »Mislil sem, da so srebrne, pa so le posrebrene.«

Št. Peter pri Mariboru. Tukajšnji Orel je priredil preteklo nedeljo dobro uspelo tombolo. — »Slovenski Gospodar« se dobiva tudi v trgovini našega trgovca g. Joško Majdiča, katerega Šentpeterčanom toplo priporočamo. — Posestnik Fluher Ivan iz Trčove se je vračal s kolesom iz trgatve v Halozah. Pri Št. Janžu sta njega in spremljevalca napadla dva neznanca fantalina, ter ga težko poškodovala. — S trgatvijo smo končali. Vsled lepe jeseni bodo tudi ostali poljski pridelki skoro pospravljani. — Izvanredno veliko se bodo letos selili viničarji in zamenjali svoje gospodarje. Viničarjem želimo dobrih gospodarjev, gospodarjem pa pridnih in marljivih viničarjev, obojim pa več zastopnosti in medsebojne ljubezni, in tedaj bodo v bodoče vsi zadovoljni!

Laško. V petek dne 18. oktobra je tu umrl g. Andrej Šoter — stari oče Volavšek. Z rajnim je preminul najstarejši mož v laški fari. En mesec mu je še manjkalo, da bi izpolnil 93. leto. Bil je globoko veren, pobožen in značajan mož. Dve hčeri sta pri usmiljenih sestrah in sicer v Vojniku in Knittelfeldu v Avstriji. Katoliški časopisi in nabožni listi so bili stalni gost v tej hiši. Lep zgled je dajal vsem s svojo pobožnostjo. Dokler je le mogel, se je udeleževal svete maše vsak dan. Ta lep zgled naj ne izgine ne iz hiše in ne iz fare. Vsi ga bodo ohranili v častnem spominu. Njegovo splošno priljubljenost in ugled, ki ga je imel pri ljudeh, je dokazala udeležba pri pogrebu. Za vse trude in težave naj mu bo Bog večni plačnik!

Maribor. Vinski trgovci v Mariboru so letos kupili izredno mnogo vinskega mošta. Računajo namreč, da bo letošnje vino imelo lepo ceno in se bo odprl tudi izvoz v Avstrijo in druge severne dežele. Trgategv v mariborski okolici bo še le te dni končana. Vinski mošt ima sedaj 22 do 25 stopinj sladkorja.

Takega sladkega mošta še stari ljudje ne pomnijo. — Novi okrajni cestni odbor je imel dne 21. oktobra skupno z okrajnim zastopom sejo pod predsedstvom načelnika Franjo Žebota. — Župan dr. Juvan se je udeležil posvetovanja jugoslovanskih mest v Splitu.

Brezole. Žalostno so zapeli slivniški zvonovi dne 13. oktobra ter oznanili faranom, da je naš bivši večletni cerkveni ključar Anton Mlakar na veke zatisnil svoje trudne oči v 75 letu svoje starosti. Rajni je bil globoko yeren mož, rad se je udeleževal cerkvenih slavnosti ter vestno izpolnjeval verske dolžnosti. Bil je več let cerkveni ključar, obč. svetovalec in župan ter dolgoletni naročnik »Slovenskega Gospodarja«. Sveti mu naj večna luč ter Bog mu bodi plačnik za njegova dobra dela.

Podova. Akoravno je naš župan g. Lašič pred kratkem dal iz rok krmilo občine, je naša dolžnost, da mu izrečemo javno zahvalo radi zboljšanja cest. Naše občinske ceste zglejajo kakor okrajne in to posebno od Podove proti Polskavi. Županske posle je prevzel prvi svetovalec Žagovec, o katerem smo prepričani, da bo delal v korist gospodarskemu napredku.

Sv. Janž na Dravskem polju. Zelo veliko veselje vlada sedaj po naši fari. Vse je že kar po konci in čakamo, da dobimo nove orgle in novi četrti zvon. Blagoslovitev orgel in zvona pa se vrši zadnjo nedeljo v oktobru ali na praznik Kristusa Kralja. To bode res podvojen praznik za nas. Zatorej pa vabimo vse iz sosednih far na prelepo slovesnost.

Sv. Jakob v Slov. goricah. Na Ročici pri Sv. Jakobu v Slov. goricah se je izvršil v soboto dne 19. oktobra pri viničarji posestnika Polanca uboj. Šterbal Henrik, posestniški sin iz Zgornjih Žerjavcev je okoli 9. ure zvečer zabodel z nožem 25 letnega viničarskega sina Jelen Jakoba, tesarskega pomočnika iz Zitnic pri Sv. Lenartu. Ko je Šterbal zabodel Jelena, je še prišel v hišo navzočim tesarjem in delavcem pripovedovat, da je Jelen mrtev tam za hišo. Zabodljaj, ki mu ga je zadal od spredaj, je bil smrten. Prerezal mu je žile in požiralnik. Šterbal, ki je baje imel »piko« na Jelena, je po dejanju zbežal in se menda sam javil sodniji.

Sv. Barbara v Slov. goricah. Tukaj se je smrtno ponesrečil 4. oktobra tega leta posestnik Anton Kolarič, bratranec vič. g. župnika pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, 72 let star a še močan korenjak. Bil je zdrav kot hrast, a je nesrečno padel čez kamenite stopnice ter si zlomil dve rebri in glavo prebil tako močno, da je v treh dneh izdihnil svojo blago dušo. Bil je mož, na katerem ni bilo zvijače, govoril je vsakemu resnico v obraz. Zapušča mlado ženo in pet malih nepreskrbljenih otrok. Bodi mu zemljica lahka. — Na sedmini se je nabralo za dijaško kuhinjo 75 Din in ravno toliko za afrikanske zamorce.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Na nedeljo dne 13. oktobra zlepa mi Trojičani ne bomo pozabili. Bili smo v cerkvi po rani službi božji pričča pretresljivemu dogodku, kako se je zgrudil na tla zadet od srčne kapi eden naših najboljših mož, ki je kmalu nato v zakristiji izdihnil svojo blago dušo. Biti na tako svetem kraju pričča smrti, gotovo prevzame človeka bolj, kakor vsaka misijonska pridiga. Nehote bi se vsak pri sličnem slučaju vprašal: Kako bi pa bilo z menoj, ako bi se meni kaj takega pripetilo? Ali bi bil tudi jaz pripravljen v sličnem trenutku stopiti pred večnega Sodnika? In pokojni — bil je to Franc Zemljič, posestnik v Verjanah — je bil zadnjič v svojem življenju pri sv. maši, opravil je sveto spoved, bil še obhajan pri obhajilni mizi in par minut pozneje — bil je mrlič. Kakor je bilo njegovo življenje lepo in vsestransko vzpodbudno, kakor je v svojem življenju rad hodil k službi božji in k sv. zakramentom, tako je pa bila tudi njegova smrt lepa in srečna, brez smrtnih bojev in v bližini evharističnega Boga. Bil je to mož, ki je delal po značaju,

skrben pri gospodarstvu, nesebično radodaren proti vsakemu, ki je potrkal na njegova vrata, in neustrašen, ko je šlo za verska in narodna načela. Ker ni imel svojih otrok, je po očetovsko skrbel za otroke drugih, revnih staršev. In vsi ti so ob pokojnikovi smrti zaplakali pretresujoče, ker so v pokojniku izgubili krušnega očeta. Pokojnik zapušča ženo vdovo in več rejencev. Naj ti bo, dobri faran, dobri mož, zemljica lahka!

Sv. Trojica v Haložah. Neizprosni angel smrti je na Sakelšekovem po domače Purgovem domu položil v naročje smrti 10. tega mesca komaj 18 letno hčerko Anico. Da je bila Anica povsod priljubljena, je pričala ogromna množica ljudi od blizu in daleč, ki je spremila drago rajnico na zadnji poti. Pogreb, kakršnega je imela Anica, je v trojiški fari redko kedaj. Na domu se je v imenu rajnice poslovil č. g. kaplan tako ginljivo, da je vse kar glasno ihtelo, osobito pa še njen bolni oče in sestrica. Pevski zbor je za slovo pod vodstvom g. organista krasno zapel, na kar so obledela dekleta dvignila krsto, pred katero je vihrala Marijina zastava in se lesketal družbeni križ. Za drago rajnico je služil sv. mašo preč. g. župnik, družbeni voditelj, saj je bila Anica zvest Marijin otrok in obenem pa tudi dobra cerkvena pevka. Na pokopališču, po obrednih molitvah, pa so pevci zopet ginljivo zapeli. Krasni darovani venci in šopki so pričča, kako ljuba je bila Anica svojim sorodnikom, sestram družabnicam, pevskemu zboru kakor tudi odlični gospodi. Vsi pa ljubi Anici kličemo: Spavaj sladko mirno ob strani svoje mamice, brateca in babice ter na svidenje tam gori!

Sv. Bolenk v Slovenskih goricah. Priče prav žive vere značijo med dobrim slovenskim narodom deloma novi ali vsaj prenovljeni lepi poljski križi. Kje bodi naletiš v Slovenskih goricah na take spomenike, ki delajo čast posameznikom, ki jih stavijo deloma kot hvaležnost na srečno vrnitev iz svetovne vojne, ali iz drugih plemenitih nagibov in ki delajo čast župniji in vsej okolici, v kateri stojijo. Čast jim, ki se ne ustrašijo žrtev, ki so združene s postavljanjem takega lepega križa! V naši župniji sta se opogumila kar dva za tako plemenito dejanje in sicer Polanec Janez in Švarc Lovro, posestnika v Bišečkem vrhu. Dala sta postaviti dva popolnoma nova križa, raz kojih blagoslovljva trpeči Zveličar kaj lep del Slovenskih goric. Pri viničarji na Pesjaku je dal prenoviti znamenje križa Korent Martin, kmet v Črmlji. Vsi trje križi so bili tekom tega leta v enakem razdobju blagoslovljeni od domačega g. župnika. — Vse prijatelje dobre knjige, zlasti pa uka potrebno mladino vabi novi kjižničar v osebi g. župnika, da se v obilnem številu, zlasti pa v zimskem času poslužujejo knjig v novourejeni knjižnici, ki se je tekom leta zopet izpopolnila z novimi knjigami. Za tisto malenkostno članarino Din 3 je vendar vredno imeti za celo leto dobro čtivo. Izposojevalo se bo odslej ob nedeljah neposredno po večernicah. Vendar pa knjižničar prijazno opozarja vse člane že v naprej, da polagajo posebno pazljivost na vse društvene knjige, ki so zelo drage in pomenijo pravi zaklad za vsako društvo. Ne prezrite torej vsi, mladi in stari člani našega bralnega društva današnji dopis!

Sv. Miklavž pri Ormožu. V soboto dne 12. tega meseca smo pokopali daleč okoli znanega in nad vse spoštovanega in priljubljenega župana občine Brebrovnik, g. Antona Janežič. Že dolge mesece ga je mučila holecen in večkrat je bil spreviden na domu, ali se je pa pripeljal k cerkvi, ko mu je malo odleglo. Sedaj pa, ko je listje orumenelo in čriček vabi v gorico, se mu je nenadoma poslabšalo in je v noči od 9. na 10. tega meseca mirno v Gospodu zaspal. Pokojnik je bil eden izmed tistih mož, ob katerih smrti se vpraša vsa sosenska, kdo ga bo naomestil? Nad trideset let je bil župan v domači občini in se izkazal tudi v najtežjih dobah narodnostnih prega-

njanj zavednega in ponosnega Slovenca. Za nesebično delo v blagor občanov je bil izvoljen častnim občanom. Skozi dolga leta — nad 20 let — je bil tudi načelnik okrajnega šolskega sveta in vestno delal v korist domače šole. Za javne zasluge je bil odlikovan z redom sv. Save. Veličasten pogreb, kakor ga župnija že dolgo ne pomni in ganljivi nagrobni govori so pričali, kako priljubljen je bil pokojni in kaj je fara z njim izgubila. Počivaj v miru, dragi Anton, na gričku nad cerkvijo, tvoje domače pa tolaži usmiljeni Bog!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Zopet je prišel božji Zveličar po svojo izvoljeno nevestico. Potrkal je tokrat na vrata Linkove hiše v Biserjanih, kjer je v ljubezni do Njega gorela in dehtela zlata dušica, 21 letna mladenka Marijina, Micika Sinko. Rajna Micika je postala žrtev jetike. Bila je veselje in ponos staršev in župnije. Njena nedolžnost, ponižnost in iskrena pobožnost bode vzgled mladini! Na praznik Mali Cvetke, ki jo je rajnica v življenju tako vneto častila, se je vil veličasten spreved v njen tihi dom. Počivaj sladko, naša mala! Jurjevčani in vsi, ki ste jo poznali, spominjajte se je v molitvi! Ti pa, o Mati naša, presladka, na veke blagoslovljena, tolaži užaloščene starše, ki so izgubili edino hčerko!

Ponikva ob južni železnici. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo je priredilo tudi leto svojo običajno vinsko trgatav. Čisti dobiček prireditve je bil zadovoljiv. — Istočasno pa se je vršila tudi gostija pri g. Karolu Arzenšek v Jerebinjeku, kjer je nabral g. Jurij Sitar v družbi veselih svatov 133 Din in prid tukajšnjega gasilnega društva. Vsem darovalcem in vrlim gasilcem iskrena hvala!

Šmarje pri Jelšah. Pospravili smo že večnoma letošnji izborni pridelek iz njiv in travnikov ter si vsaj za silo pozasili svoje žepe, ki so morali vsa dosesdanja tri leta praznovati. Bog nam le dasj srečno v denar spraviti tudi letošnje vino, ki ga je v večini vinogradov zrastle obilno in obeta še imenitnejšo kakovost, kakor nam ga je dalo leto 1917. V drugih vinskih krajih se vinski trgovci poprimejo najprej domačih pridelkov in še le, če jim teh zmanjka, povprašujejo tudi drugod. Bodo li pri nas drugače ravnali in hodili mimo naših kleti, kjer se polni sodi ravno sedaj najbolj navdušeno razgovarjajo in tako prijetno vabijo: »Le pridi po nas!« Hvaležnost našo za dobro letino bodo gotovo občutili tudi naši domači siromaki, za katere imajo naši dobri ljudje vedno odprte roke, če le sami kaj zmorejo. Vse preveč pa nas obiskujejo tuji ljudje in tudi iz daljnega juga ter se nam zdi, da bi si pri svojih krepkih postavah lahko tudi sami kruh služili.

Sv. Miklavž pri Šmarju. Izpolnila se nam je vroča želja. Naša cerkvena ključarja sta nabrala potrebno vsoto za nova zvona in jih dala v mariborski zvonolivarni Zvonoglas vliiti na ime sv. Florjana in presv. Srca Marijinega. Prihodnjo nedeljo nam jih pripeljejo ob devetih predpoldne v slovesnem sprevedu iz Šmarja in bo po slavnostni službi božji njih blagoslovitev tu gori izvršil naš rojak mosig. g. Vreže po sporedu, kakor je bila blagoslovitev dveh novih zvonov pri naši podružnici sv. Tomaža na praznik Marijinega rojstva. — Vsa župnija se te slavnosti iskreno veseli in še posebno mi severni sosedje naše preljubljene cerkve, ki smo jo po prizadevanju sosedu Mihaela Bača z mežnarijo vred temeljito popravili in ji dali popolnoma novo čedno obleko, kakor jo je sprejela tudi sosedna lična hiša g. uprav. Štefica. Navdušeno hočemo zapeti Te Deum za dobro letino in za prepotrebne zvonove, ki jih je celih dvanajst let moral nadomeščati le mali iz Žalostne kapele izposojeni zvonček. Ko je zadnji četrtek ponosno vozil nad našo dolino in skoraj celo uro nizko krožil nad nami precej velik aeroplan z belim križem na krilih, se nam je zadelo, da po hribih in ravninah naznanja naš veseli dan in srečni prihod naših dolgo pregrešanih bronastih prijateljev.

VOZNI RED

veljaven od 6. okt., je izšel. Dobi se v
Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane
2 Din

Pridno dekle se takoj sprejme v tobakarno.
Plača 500 Din mesečno, stanovanje in hrana.
Potrebna kaucija 15.000 Din. Osebnostne ponudbe v trafiko Maribor, Gosposka ulica 20.
1323

Dober, skor nov, eno leto rabljeni čevljarški, ako treba tudi krojaški šivalni stroj Singer se takoj proda. Vpraša se Franc Kukovec, ključavničar v Veliki vojašnici v Ptuj.
1321

Sprejme se učenec, ki ima veselje do trgovine z mešanim blagom, od poštene hiše in staršev z dobrim šolskim izpričevalom, močen in zdrav. Prednost z višjo šolsko izobrazbo. Janko Narat, Rog. Slatina.
1324

Išče se starejša kmetska dekla, ki zna kmetško kuhati in je večča vseh domačih del. Istotam dobi službo mlad hlapec. Naslov v upravi lista.
1325

Najugodnejše prodate — kupite (tudi najem) hiše, posestva, mline, žage, trgovine, gostilne pri »Marstan«, Maribor, Koroška cesta 10.
1327

Čevljarški vajenec se takoj sprejme pri Francu Polič, Maribor, Rajčeva ulica št. 10.
1328

Služkinja, katera zna nekaj kuhati, se sprejme. F. Kovačič, Maribor, Slovenska ulica 10.
1331

Viničar s tremi do štirimi delavci se sprejme in je vprašati v trgovini Maribor, Grajski trg 2.
1332

Krojaškega vajenca sprejemem. Stanovanje in hrana v hiši. German Rihard, krojač, št. 11j v Slov. goricah.
1329

Viničarski družina brez otrok ali ofer se sprejme takoj za Meljski hrib. Vrazova ulica 9, vrata 8, Maribor.
1330

POSVESTVO
10 oravov z gospodarskimi poslopi ter hišo pravno za trgovino in gostilno na prometnem kraju se takoj proda. Vpraša se pri Simon Kočbek, Lornmajer, Sv. Lenart v Slov. gor. 1322

KRASNE KODRE

1264

Dr. Nikol. Kemény, Košice, Poštni predal 12/235, CSR.

neomejeno trajne pri vlažnem zraku ali potjenju dosežejo dame in gospodje brez škarij kodralok s HELA-KODRALOM. Tudi najlepši bubikopf se polepša s Helo, ker je nepotrebna vsaka ondulacija. Velik prihranek na času in denarju, pospešuje rast las. Vaša podoba Vas bo iznenadila. — Takoj po uporabi obilo onduliranih kodrov, krasne frizure. Mnogo zahvalnic. Posebno gledališke umetnice so polne hvale. Cena Din 12 (3 steklenice Din 28).

A 205/29-8.

Kupujemo po najvišjih dnevnih cenah fižol, suhe gobe in orehe.

Anton Fazarinc, Celje
Specerijska trgovina

1384

Najboljše sadno drevje in vinske trte, v raznih priporočljivih sortah in kakovosti, dobite po nizki ceni le pri **Drevesnici Gradišnik, Dobrna pri Celju**. Cenik in seznam zaštonj!
1335

Predstojništvo župnijske cerkve Sv. Petra na Kronske gori, p. Meža razpisuje nabavo cerkvenih sedežev (36 klopi, dolgost 2.60 m). — Ponudniki naj se prigrasijo osebno ali tudi pisмено z navedbo cene, pogojev in priložitvijo vzorcev vsaj do 15. novembra. 1333

Zgubil se je železni model za rože sekat. Kdor ga najde, naj prinese proti nagradi, Vetrinjska ulica 26, Maribor.
1336

Izdal se je. Pijanček se je vračal po cesti bolj nesigurnih korakov proti domu. Ker pa se je v gostilni sprl s svojim sosedom, je ta stopil za njim in mu pripeljal prav krepko zaušnico. Pijanček se je obrnil in rekel: »O, ali sem že doma?«

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin. Kr. srezko sodišče pri Sv. Lenartu v Slov. goricah bo na predlog dedičev po dne 12. julija 1929 umrlem Jožefu Kmetiču, posestniku v Selcih, izvršilo dne 6. novembra 1929 ob 10. uri dopoldne na sodišču pri Sv. Lenartu v Slov. goricah v sobi št. 3 javno prodajo nepremičnin posestva vl. št. 59 k. o. Selce, obstoječe iz stavbne parcele št. 29, hiša št. 25 in gospodarskega poslopja, nadalje iz parcel št. 519 gozd, 549/1 vinograd, 549/2 njiva in 550 travnik, v skupni izmeri 66 a in 18 m², ki je bilo cenjeno na 6.292.— Din. Izklicna cena znaša dve tretjini cenilne vrednosti, to je 4.195.— Din. Dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri podpisnem sodišču ob uradnih urah in na dan dražbe. — **Kr. srezko sodišče Sv. Lenart v Slov. goricah, odd. I., dne 11. oktobra 1929.** 1317

Priporočam vse vrste lovskih, ostrostrelnih in flobert pušk, pištol, revolverjev (samokresov, samokresnih in pištolnih nabojev. Vse vrste papirnatih in kovinastih tulcev (Patronenhülsen). Zamaški in šibre, skrbno napolnjeni naboji, ter vse ostale lovske potrebščine. Najnovejše izdelave, montaža daljnogledov in popravilo po ceni in solidno. Zaloge smodnika. **Dragotin Čutiča vdova, puškarna, Maribor, Slovenska ulica 18.** 1313

Sadjevec, prvovrstni, sladki z zlatih parmenk, prodaja v vsaki množini Štajerska sadjarska zadruga v Mariboru, Miklošičeva ulica 2. 1314

Viničar s 5—6 delavnih moči se išče v bližini Maribora. Dobi 3—4 krave itd. — Vprašati Velker, Maribor, Gajeva ulica 7. 1326

Križev pot koroških Slovencev.

Pred desetimi leti . . .

V naslednjem podajamo zgodbo, ki jo je svoj čas napisala preprosta slovenska žena, kako se ji je godilo za časa bojev za Koroško pred desetimi leti. Žena je bila trdno uverjena, da jo ženejo v smrt in le hiter beg pred prodirajočimi Jugoslovani je bil vzrok, da Nemci svoje namere niso izvršili. Znana so iz tedanjih bojev pred 10 leti nemška divjaštva nad ujetimi jugoslovanskimi vojaki. Znano je, kako so Nemci poklali v Šmarjeti v Rožu ujete jugoslovanske oficirje. Kako so v Kotmarivasi ranjenega slovenskega vojaka, ki je prosil vode, ustrelili v glavo, ga otvezli za noge in ga vlekli po zemlji pol ure daleč, da je imel ves razpraskan obraz. Kako je v Apačah nemški divjak ranjenega slovenskega oficirja Zdravko Kranjca zabodel z bajonetom, da je obležal na mestu mrtev. Kako je drug nemški divjak v Vobrah v hiši pri Mentlnu štajerskega Slovenca Srečko Puncerja, potem ko so ga pobili na tla, skozi prsi prebodel z bajonetom,

tako, da se jebajonet zasadil v desko in je bila uboga žrtev nemškega divjaštva naravnost pripeta ob hišna tla. Kako je v Labudu Nemeč ujetega Slovenca najprej pobil s puškinim kopitom, mu zvezal nogi in ga zavelkel v Dravo. Vse to je znano.

Naslednja zgodba pa nam kaže, da je bilo tudi slovensko civilno prebivalstvo izpostavljeno prav divjaškim surovostim s strani nemškega vojaštva. Pa pustimo ženo samo pripovedovati.

Nemci rekvirirajo voz in konja.

Bilo je junija leta 1919. Petek. Moj mož in sin, star 16 let, gresta s konjem v mlin na Rudo. Bilo je že v mraku, zavoljo tega, ker so po dnevi streljali sem čez Dravo (južno stran od Drave so bili Jugoslovani, severno Nemci) in smo mislili, da je ponoči bolj brez skrbi.

Za glavno cesto blizu Rude so bili skriti nemški vojaki, in ko pripeljeta mož in sin po cesti, ju Nemci ustavijo, rekvirirajo konja in voz in pridržijo tudi sina. Mož sam pride drugo jutro ob šestih s prazno vrečo domov. Pravi: »Veš, kaj takega si pa nisem mislil. Če hočeš, pa ti pojdi prosit, da dajo nazaj sina, konja in voz.«

Novo!
Knjiga za oktober.
LEGENDE SV. FRANČIŠKA.

To knjigo lepih zgodb o velikem svetniku je napisal znani pisatelj Franc ks. Meško. Vsak naj to knjigo prečita! Veliko pravega vesolja bo užil. Spoznal bo blagoslov preprostega življenja, ki pa je bogato na notranji sreči. — Knjiga »Legende sv. Frančiška« stane broširana Din 16.—, vezana Din 24.—.

Naroča se v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor, Aleksandrova cesta št. 6

V lasni, novozgrajeni palači

Pred frančiškansko cerkvijo

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. -- Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. -- Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije

171

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1930,

ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“

je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrajtan.

V „Veliki Pratici“ najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — poštno določbe za Jugoslavijo; lestvice za kolke na menice, potnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; vse sejme na Kranjskem, Koroskem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brestov živine; — tabelo hektarov v oralih; — popis vseh važnih domačih in tujih dolgov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odličnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani.

1188

V „Malih oznanilih“ stane vsaka beseda Din 120. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko vpošljejo tudi v znakah.

Mala oznanila

Upravištvu odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znakma za 2 Din za odgovor. UPRAVNIŠTVO

Lepo in trpežno
zimsko blago
za obleke kupi-
te najcenejše v

manufaktorni trgovini
Srečko Pihlar

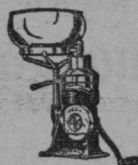
1219 **Maribor**
Gosposka ulica 5

Sobo- in črkoslikanje
izvršuje po ceni in o-
kusno Franc Ambro-
žič, Maribor, Grajska
ulica 2. 1276

Stanovanje. 2 lepi so-
bi, kuhinja, shrambe
itd. v novi hiši, tik
postaje Orehova vas-
Slivnica se odda v na-
jem s 1. septembrom.
1307

Delavska družina, ki
opravlja tudi delo v
kravjem in svinjskem
hlevu, se sprejme z
novim letom. Ponudbe
na Arnold, Guštanj.
1263

Zaslужek!

Prodajalce po-
sne malnikov
iščemo proti dobri
plači. Javiti se „Tehna
družbi“ Ljubljana,
Mestni trg 25/I. 1038

Najcenejši vir za urezavanje šip, kakor prire-
zavanje po meri in velika zaloga modernih
okvirjev pri **Ivan Klančnik**, steklarna, Ma-
ribor, Slovenska ulica 15 (za Ljubljansko
kreditno banko). 1312

RADIO MARIBOR

Aleksandrova cesta št. 6
je VAŠE podjetje.

Najsolidnejša postrežba! Bogata
zaloga! Cene nizke — ugodni pla-
čilni pogoji. 1255

Iščem za 1. februarja
prih. leta mlajšega o-
ženjenega majerja. —
Ponudbe z navedbo
starosti in eventualne-
ga števila otrok na
upravo lista pod »ma-
jer«. Ponudniki, ki so
že delali v kaki ope-
karni imajo prednost.
1252

Pekovski 1292

vajenec se sprejme v uk
pri g. Maks Senica, Zalec,

Sadno drevje za jesen-
sko sejanje od najbolj-
ših sort kot: bobovec,
carjevič, londonski pe-
pinek, Jakob Lebel,
mošanekar, Huberjev
moštnik, Damasonova,
Baumanova in Lands-
berška reneta, vinska
moštnica, doličanka,
ozimka, po ceni Din
15.— za drevo la od-
daje: Podružnica dre-
vesnice I. DOLINŠEK,
ŠT. ILJ p. VELENJE.
Na razpolago tudi
krasno vinsko trsje po
zmernih cenah. Zahte-
vajte ponudbe! — Ila
znatno ceneje! 1284

Res se odpravim na pot, bilo je v soboto zjutraj. Po zraku je švigalo sem in tja, vendar srečno pridem na Rudo. Župnišče so Nemci spremenili v vojašnico. Pa bolj je bilo podobno svinjskemu hlevu nego hiši, kjer prebivajo ljudje. Po vseh sobah je bilo polno zmešane slame, po veži se je vlekla kar za menoj. Pridem skozi vežo ven na dvorišče. Tam so se nekateri umivali in brili, vsi so bili bolj nagi kakor oblečeni. Eden je sedel pri mizi. Grem in ga pozdravim slovenski, pa ni nič odgovoril. Potem sem pa vendar morala spraviti skupaj vse svoje moči, da sem spravila iz ust nemško besedo, kajti nemščino lomim komaj za silo. Tedaj je poklical skupaj vse, kar jih je bilo, kakih trideset. Tedaj sem prav ponižno prosila, da bi mi dali nazaj otroka, konja in voz.

Potem so se jeli pričkat in kregati, kolikor je kateri mogel. Nato je prišel še eden, tisti mi je dal prijazno besedo, da naj nič ne bomo v skrbeh, da bo fant že prišel domov, da pa ravno tega konja rabijo, ker je navajen strmine in sin. vozi ž njim menažo za vojake po najstrmejših stezih.

Nazaj sem šla po stranskih potih, po lesu, kjer je bilo bolj varno zaradi streljanja. Bil je že večer, ko sem prišla domov.

Nemška ogleduha.

Drugi dan je bila nedelja. Nismo šli od doma. Opoldne, ko smo južinali, pa prideta dva vojaka, močna korenjaka in začeta kričati: »Kje imate Nemce (to je nemške vojake) skrite? Mi vemo, da jih imate.« Hitro jima najprej pravimo, da nimamo nikogar skritega. Onadva pa se delata, kakor da sta slovenska vojaka, še le pozneje smo spoznali, da sta le nemška špijona, ogleduha. Pa pravita: »Prišla sva sem čez Dravo, tri dni sva že na tej strani, pa še nisva dobila kaj jesti. Kakšni čudni ljudje so tu. Ali pri vas imate kaj jesti?«

Imela sem še malo naše južine, to sem dala enemu, za enega sem pa skuhalo mleka. Ko je eden jedel, je drugi stal zunaj na straži. Zadnji, ko je mleko jedel, sva bila sama v hiši, me je vprašal: »Kako pa kaj Nemci tukaj s farjami delajo?« »Oh,« mu odgovorim, »grdo. Na Rudi so gnali takega starega gospoda in jim pobrali vse, kar so imeli. To ni prav. Pa še po več krajih se sliši tako. Veste, duhovniki morajo biti. Kako bi pa bilo na svetu, ko bi jih ne bilo? Kako pa pri vas ravnate ž njimi? Ali tudi tako?« »Da,« mi odgovori, »kateri ni z nami, ravno tako.«

„NEDELJA“?

Ste naročeni na list

Izbija vsak teden? Prinaša vsakokratni nedeljski evanglij in razlogo ter druge podučne verske članke, razentega pa tudi lepo povest „Otroci naše ljube Gospe“ in mične zgodbe za deco. Stane mesečno le 2.— Din (letno 24.— Din). Še danes si naročite Nedeljo po dopisnici na naslov: **Uprava NEDELJE, MARIBOR, Slomškov trg 29.**

Specialiteta :**Krstna
oprema****L. PUTAN, Celje**
Ustanovljeno leta 1898

1086

Za jesen in zimo novodošlo oblačilno blago, štófi vse vrste, porhanti, sviterji velika izbira. Oglejte si zalogo v trgovini **Fr. Senčar, Mala Nedelja pri Ljutomeru**. Nakup jaje, masla, putra, suhih gob in vseh poljskih pridelkov. Zamenjava pšenice za prvovrstno moko. 1118

Sprejme se čevljarski pomočnik in učenc v stalno delo za zbito delo. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov pove uprava lista. 1308

Veletrgovina in industrija konfekcije

Dandanes zahteva življenje, da se ravnamo po modi!

Pred nakupom plašča pišete eno dopisnico veletrgovini **STERMECKI**, narkar dobite takoj najnovejši ilustrovani cenik z več tisoč slikami popolnoma zastoj. Tamkaj najdete razen mnogih tudi sledeče plašče najmodernejšega kroja po zelo nizkih cenah: Méltin Din 314, Saja 898, suknen 495, kasha 485, velur 815, rips 1350, pliš 1300. Naročila čez Din 500 poštnine prosto. Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar. 965

R. STERMECKI, CELJE, št. 24, Slov.

Deklica 4½ meseca stara se da za svojo, vprašati Vermešek Matilda, Studenci p. Mariboru, Vodnikova 15/a. 1319

Pridno in mirno dekle za vse, tudi z otrokom se sprejme proti dobremu plačilu in ravnanju. Tudi hlapec k volom se sprejme. Otto Švaršnik, veleposestnik, Majšberg, Ptujška gora. 1294

Vajenci za mizarstvo obrt 16 let stari s hrano in stanovanjem se sprejmejo pri J. Kobale, strojno mizarstvo v Slov. Bistrici. 1304

Kuhalico, samostojno, okoli 30 let staro, katera bi se rada v boljši kuhi izpopolnila, se išče v večjo trgovsko hišo. Ponudbe, katerim naj se priloži slika in navedba dosedanjih služb, je poslati pod »Pridna« na upravo Slovenskega Gospodarja. 1310

Išče se dekla z znanjem kuhanja za župnišče. Naslov v upravi lista. 1301

Sadjerejci! Že od 3 Din naprej lahko dobite sadno drevje v drevesnici Šmarjeta pri Celju. (Tik državne ceste Celje-Vojnik.) Od daja se le do konca oktobra. Močni divjaki po 1 Din komad. Ne zamudite ugodne prilike! 1306

Sadno drevje v več najboljših sortah je dobiti po 28. oktobru pri drevesnici Dolinšek, Kamnica pri Mariboru. 1228

Denar naložite najboljšo in najvarnejšo pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

f. z. z. n. z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri,
Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Vlagatelji ne plačajo od obresti

nobenega rentnega davka

ter dobijo obresti izplačane v celoti brez kakega odtegljaja.

V tem pride moj mož v hišo. »No oče, ali imate kaj mošta? Žeja naju, žeja.« Mož je prinesel mošta in šli smo vun pred hišo na trato sedet. Eden izmed vojakov, o katerih pa ves čas nismo slutili, da sta nemška špijona in da je vse zlagano, kar sta nam pravila, da sta prišla z druge strani Drave, pravi: »Tukaj se lepo vidi onstran Drave, ali kaj greste tja?« Odgovorim mu: »Nimamo po kaj tja hoditi. V cerkev hodimo k domači fari.« Pa zopet vpraša eden: »Ali nič ne veste, kako vas in nas Nemci sovražijo?« »Dosihtob ne vemo kaj,« mu odgovorim. »Nihče nam še ni kaj hudega rekel in stóril.«

Potem sta se začela odpravljati. »Pa veste kaj,« nam pravita, »vi morate molčati, ne povedati, da sva midva tu. Ali nama obljubite? Povem vam, da ste mrtvi, ako naju izdate! Če bi kak Nemec prišel, da ne poveste, da sva midva od Jugoslovanov tu!« Zatrtili smo jima, da naj zaradi nas bosta brez skrbi, da ju mi ne bomo izdali. »Zdaj pa morava dalje. Ah kaj, več nama ne morejo storiti, nego naju ustreliti. Gotovo veste, kako imajo tu gori kaj narejeno? Ali jih je kaj precej, teh pobačev?« Misil je Nemce in delala sta se, kakor da si hočeta ogledati nemško fronto. Odgovorila sem njima: »Mi nič ne vemo.

Ne hodimo gori. Tudi v Št. Pavel že dolgo ni šel kdo od nas. No, pa srečno, pa lahko noč!«

Res nismo ničesar vedeli. Ogleduha sta odšla, ne da bi ju bili spoznali.

Nepričakovan »obisk«.

Eno uro potem, ko sta nemška ogleduha odšla, pride nenadno deset nemških vojakov. Prva reč, ki mi je prišla na misel, je bila ta, da ne smemo izdati domnevanih »jugoslovanskih« vojakov, ki sta bila pred eno uro tu. Kajti grozila sta nam s smrtjo, če bi ju izdali. Zato sem hitro sklenila, kolikor mogoče malo govoriti. Nemška četa se razdeli, pet vojakov stopi k očetu, pet jih pride v kuhinjo. Jaz pa smuknem pri vratih ven in grem zelje zalivat, ki sem ga imela že nekaj nasajenega. To sem storila, da bi se jim izognila, da bi ne bilo treba odgovarjati zaradi vojakov, ki sta bila pred eno uro tu.

Pa je preteklo komaj par minut, že mi je stal za hrbtom eden izmed vojakov in me je gnal domov.

Ko se vrnem v hišo, vidim, da imajo moža pripravljenega, da ga odvedejo s seboj in vidim, da se hčerka joče. Vprašam jo, kaj je, pa pravi.

Izšel je I. in II. zvezek!

Res niste še naročili

Karl Mayeve knjige?

Ne čakajte, dokler se še dobi. Nad 1000 knjig že razprodanih, ostanek bo kmalu! Pišite Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Najvarneje in najugodneje se nalaga denar pri pupilarno varnem zavodu ki obstoja že 64 let

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

v Celju, Krekov trg (v lastni palači pri kolodvoru)

Prihrankom rojakov v Ameriki, denarju nedoletnih, ki ga vlagajo sodišča ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja posveča posebno pažnjo.

Za hranil. vloge jamči poleg premoženja hranilnice

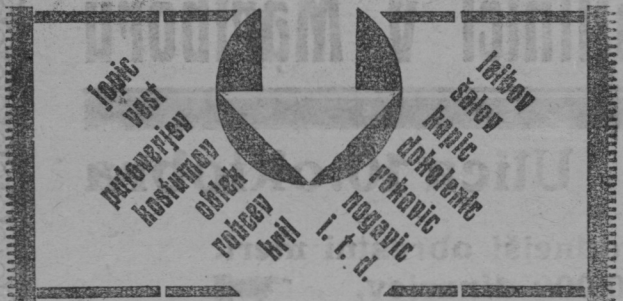
še mesto Celje

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Hranilnica daje posojila na zemljišča po najnižji obrestni meri. — Vse prošnje rešuje brezplačno. 4

Moški, ženske, stari, mladi!

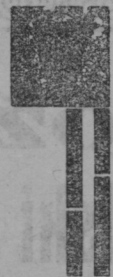
Vam vsem je naša znana PLETARNA za to zimo pripravila veliko izbiro toplih pletenih

Vse iz čiste volne in tako po ceni, kakor še dosedaj nobeno leto. Zato pa predno, te reči kupite, si oglejte to

veliko zalogo v pletarni M. VEZJAR
Maribor, Vetrinjska ulica 17

Oglašujc

v Slov. Gospodarju.

Krajnike, 2 Din kom. ter vsakovrstne deske odda po najnižji ceni ni ceni Radič, žaga, Ogljenak pri Zgornji Polskavi. 1318

Dvoleten fant se da za svojega. Lešnik Adolf. Ruše. 1311

Najboljši in najcenejši rum si sami naredite, če si kupite Rumov cvet v drogeriji Wolfram (Kenc), Maribor, Slovenska ulica. 1302

Huda zima

bo zopet letos, tako pišejo časopisi Preskrbeti se bo potreba z toplo obleko in obivalom. V novi trgovini

KLANJŠEK FRANJO
v Mariboru, Glavni trg
(zraven apoteke sv. Ane)

dobite po najnižji ceni vsa kovrsko blago za moške in ženske obleke, zimsko perilo, pletene jopiče, kakor tudi najprepežnejše pod-

plate, goveje usnje, boks in čevljarke potrebščine. Istotam se dobi tudi vse vrste špacerijske blago in umetna gnojila. 1289

da so ji oropali denar. Hitro hočem vzeti svojo denarnico iz omare, pa je že ni več bilo. Nevoljna rečem vojakom: »Ali imate tako lepo maniro, da kradete? Mislite li, da imamo mi svoj denar za vas pripravljen?« Pa je skočil eden k meni in me zavrnil: »Deutsch reden! Nicht schimpfen (govorite nemško, ne kregajte se)!« Potem je popisal, koliko je bilo denarja. Nato so odgnali moža in sina s seboj v zapor v Št. Pavel. Pet jih je gnalo očeta, pet pa sina. Vendar pa nista ostala dolgo v zaporu. Že drugi dan popoldne so namreč prodrli Jugoslovani v Labudsko dolino, so zasedli Št. Pavel in so politične jetnike izpustili. Tako sta bila mož in sin že drugi dan zopet na svobodi.

Minula je tretja noč brez spanja. Kako bi človek mogel spati po tolikem razburjenju in ves v skrbeh? Pa imelo je priti še hujše.

»Izdajalka, marš v zapor!«

Nastopil je ponedeljek, 8. junija. Zjutraj pride naš sosed k nam, in ko mu tožim, kaj se je zgodilo, pravi: »Veste ni tako. Komanda ni slaba, a lumpi so zraven. Idite in prosite, vse boste nazaj

dobili. Tudi pri nas so nekaj pokradli, pa so prinesli nazaj. Kar pa so pojedli, so pošteno plačali.« Svoj denar, ki so mi ga ukradli, bi še požalovala, a več mi je bilo za lepo srebrno uro, v kateri je bilo vrezano ime mojega moža. Ura je visela na steni, pa so jo lahko hitro zapazili in šli ž njo. Smilila se mi je tudi hčerka, ki je žalovala in jokala za svojim prihranjenim denarjem.

Dolgo se nisem mogla odločiti, kaj mi je storiti. Ura je bila že polenajstih dopoldne. Tedaj se ojunačim in sklenem, da grem prosit, da nam vrnejo oropane stvari.

Pridem do sosedov, tam so stali trije vojaki. Hitro pristopita dva k meni in me vprašata, kam grem. Povem, da grem na poveljstvo zaradi pokradenih stvari. Pa pravita: »Gehma mir zwa a mit!« (Greda midva tudi zraven.) Gremo po stezi navzgor kakih tristo korakov, pa reče eden drugemu, naj gre naprej na komando, da pride kdo nasproti. Res je prišel eden nasproti, mi je potegnul robec z glave in mi zavezal oči. Ostalo pot do komande, nad petsto korakov, moram napraviti z zavezanimi očmi. Vojak me je vlekel za roko dalje. Prideva do poveljstva. Vojak mi odveže oči, pri mizi je sedel komandant in pisal.

(Dalje prihodnjic.)

cerkvene vseh velikosti, navadne, voščene Ia, Ila in IIIa, slikane — KAPILLO po najugodnejših cenah

kupite v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU, KOROSKA CESTA 5.

SVABCE

Poznavatelji blaga kupujejo obleke, te-
lesno in posteljno perilo
samo pri
FRANC KOLARIČ, APAČE

Za zimo je došlo:

Srajce, porhanti od 10-16 Din
Porhanti za obleke od 10-20 "
Blago za ženske obleke od 40-120 "
Blago za ženske mantelne od 60-160 "
modne stvari
Blago za suknjice in obleke od 50-200 "
Zgotovljen zimski moški suknjič od 250-600 "
Zgotovljeno moške obleke od 290-500 "

1150

Nova trgovina

Tekstilni Bazar, Maribor,
Vetrinjska ulica 15

nudi najceneje blago za obleke,
svilene robce že od 20 Din naprej,
cajgaste robce od 5 Din naprej itd.

876

A 211/28-38.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Kr. srezko sodišče pri Sv. Lenartu v Slov.
goricah bo na predlog dedičev po dne 4. 8. 1929
umrlem Jožefu Rajšp-u, posestniku v Spodnjem
Gasteraju, izvršilo

dne 28. oktobra 1929 ob 9. uri
na licu mesta v Spodnjem Gasteraju in Žicah
javno dražbo nepremičnin:

1. vl. št. 24 k. o. Spodnji Gasteraj, obstoječe
iz hiše, gospodarskega poslopja in zemljišč, v
skupni izmeri 13 ha 37 a 42 m² in po cenilni vred-
nosti 114.415.— Din.

2. vl. št. 158 k. o. Žice, travnik, parc. št. 571/5
v izmeri 59 a 94 m² in po cenilni vrednosti 5.994.—
Din.

3. vl. št. 192 k. o. Žice, travnik, parc. št. 571/2
v izmeri 58 a 88 m² in cenilni vrednosti 5.888.—
Din.

Izklicna cena znaša dve tretjini cenilne vred-
nosti. Pod to ceno se ne bo prodajalo.

Natančni dražbeni pogoji se lahko vpogle-
dajo pri podpisnem sodišču ob uradnih urah in
na dan dražbe.

Srezko sodišče Sv. Lenart v Slov. gor.

Odd. I., dne 7. oktobra 1929.

1282

USNJE

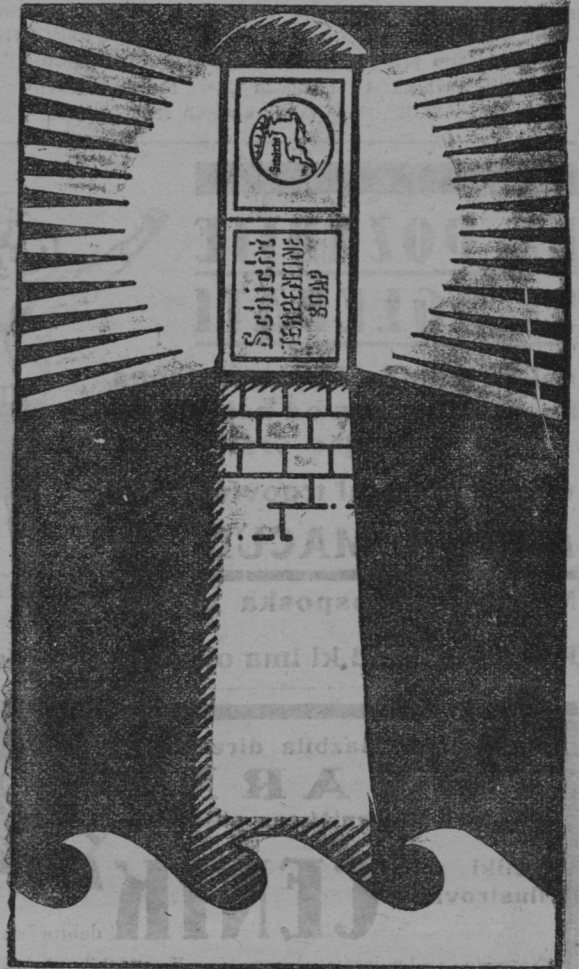
in čevlarske
potrebščine,
kakor tudi
vsakovrstne
gornje dele čevljev

kupite najboljše in najceneje pri

Vaclav Vošinek, trgovina z usnjem
Maribor, Koroška c.13

Med 7 prednostmi ena :

Posebno
svetlo!

Znak, da se uporabljajo le čista, naj-
zlahtnejša olja, da se doseže največjo
pralno moč in da varuje perilo le

Schichtovo Terpentinovo Milo

Kje si bomo nabavili dobro

zimsko
blago

v Mariboru

v manufaktorni trgovini
Franjo Majer

na Glavnem trgu št. 9

Tam dobite res dobro češko
blago po zelo zmernih cenah.

1290

Divje kostanje

kupim in plačam naj-
boljše, istočasno iščem
nakupovalce. A. Ar-
beiter, Maribor, Drav-
ska ulica 15. 1181

Različno pohištvo se
poceni proda. — Jože
Vošnjakova ulica 21,
III. nadstr., Maribor.
1305

Jaz Vam rad potrdim, da uporabljam dolga leta Thürpil in sem s tem kot preprečevalno sredstvo pri driski telet dosegel zelo dobre uspehe.

Gutspächter v. H. in T.

Zahtevajte pristen Thürpil in odklonite nadomestilo.

Edina tovarna: Cl. Lageman Chem. Fabrik Aachen.

Zaloga: „LYKOS“, Mr. K. VOUK, ZAGREB, Jurjevska ul. 8.

594-F

NE POZABITE SI OGLEDATI

veliko zalogo vsakovrstnega
zimskega blaga od najcenejše
do najboljše vrste

v manufakturni trgovini 1275

ANTON MACUN 10
MARIBOR, Gosposka ul.

Pazite na vhod ki ima ob straneh ogledala!

Prvovrstna glazbila direktno iz
TOVARNE
oziroma tovarniškega skladišča

Veliki
ilustrovani

CENIK

dobite zastoj!

Naročite ga od največje odpreme tvrdke glazbil v Jugoslaviji:

MEINEL I HEROLD
tovarna glazbil, gramofonov in harmonik

podružnica **MARIBOR**, br. 106-B 1159

Violine	od Din 95.— napr.
Tamburice	od Din 98.— napr.
Mandoline	od Din 136.— napr.
Trube	od Din 505.— napr.
Gramofoni	od Din 345.— napr.
Roč. harmonike	od Din 85.— napr.

najboljše zameljete seme za
bučno olje in presate v to-
varni bučnega olja
varni bučnega olja
državnega mosta.

J. Hochmüller v Mariboru, južna stran
1320

Rabim večjo množino

kostanjevih drv za tanin

ter plačam najboljše dnevne cene,
1253 iščem nakupovalce proti proviziji.

ERNEST MARINC, Celje, Zrinjskega ul. 4
Telefon interurb. 136 Telefon interurb. 136

Pohištvo - Preproge

posteljnina, vložki, modraci, zastori, posteljne odeje, po-
hištvna tkanina i. t. d.
najboljše in najceneje
1277 pri

Karlu Preis

Brezplačni ceniki!

Maribor, Gosposka ul. 20

FRAN STRUPI, Celje

Vam priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode,
svetiljk, ogledal, raznovrstnih šip, lepih okvirov itd. — Prevezema
vsakoršna steklarska dela. — Najsolidnejše cene in točna postrežba.

Na drobno in na debelo.

2

Na drobno in na debelo.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

v lastni hiši, Cankarjeva ulica št. 4 poleg davkarije

Stanje hranilnih vlog zna-
ša nad Din 75.000.000.—
Posojila na vknjižbo, po-
rošitvo ter zastavo pod
najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000
članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni in invalidni davek
plačuje posojilnica iz svo-
jega in ga ne odteguje
vlagateljem.